NAJER FOLKSBLAT
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

פרייז 15 גראָשען

10 זייטען

נייער פאָלקסבלאַט

№ 150 | Łódź, Wtorek, 30 czerwca 1936 | אדרעס: לאָדז, פעטריקאָווער 21 טעל. 224-71 Adres Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. poczt. 1.06 | לאָדז, דינסטאָג פ' בלק י' תמוז תרצ"ו | 14-טער יאָהרגאַנג

היינט-פּראָטעסט-שטרייק
געגן דער אַנטיסעמיטישער פּלאָג
פון 12 ביז 2 בייטאָג
זענען געשלאָסען אַלע יודישע געשעפטען און וואַרשטאַטען

* * *

היינט, פון 12 ביז 2 אַ זייגער וועט דער יודישער האַנדעל און אַלע יודישע אַרבייטס-וואַרשטאַטען זיין אָפּגעשטעלט, אַלס צייכען פון צאָרן, אַלס אויסדרוק פון מאַסענהאַפטען צער און טרויער, צוליב דעם בעסטיאַלישען אַנטיסעמיטיזם, וואָס האָט אַרומגעכאַפּט אין זיינע קלעמען דעם שוואַכען אויסגעפייניגטען, ביז צו די טיפסטע טיפען פון דער נשמה געטראָפענעם יודישען אָרגאַניזם.

— „מיר טאָרען נישט דערשטיקען אין זיך דעם וויי-געשריי!" — אַזאַ איז דער רוף נישט נאָר פון אַלע ציוניסטישע אָרגאַניזאַציעס אין פוילען און פון דעם צענטראַלען פּראָפעסיאָנעלען ראַט פון די יודישע קלאַסען-פעראיינען אין פוילען, נאָר — פון דעם גאַנצען יודישען בעוואוסטזיניגען כלל.

און נאָך מער איז עס, ווי אַ רוף, ווי אַ יאוש-אויסגעשריי—דאָס אי זאַ קרעכץ פונם בעליידיגטען יודישען בלוט אַרויס, וואָס ווערט געצאַפּט און געטראָטען פון אַ האַפטע ענדעקישע בלוט-דורשטיגע, וואַהנזיניגע מנובלים, וועלכע קיין גאָט און קיין גלויבען און קיין געוויסען פון דער וועלט וועט נישט מוחל זיין, ווייל זיי ווייסען שוין דווקא יאָ וואָס זיי טוען...

אין זייער צילעוועזן צו פערכאַפען די מאַכט, האָבען זיי אונז אַלס אויסלייז-קרבנות אַרויסגעשטעלט.

מיט אַ קרעטינישער עקשנות'דיגקייט און רשעות פערמעסטען זיי זיך אויף אונזער לעבען, האָב און גוטס — פערמעסטען זיך אויף אונזער מענשליכען כבוד, אויף אונזערן פאָלקס- און בירגער-ווירדע, און פון קיינעם נישט אָפּגעשטעלטע גרייפען זיי אָן אין זייער אכזריות-דיגען גזלנות- און רויבער-מאַרש אונזערע עקזיסטענצען, אונזערע עלעמענטאַרע און מענשליכע רעכט.

די עקעלהאַפטע טכויערן פון די נאַצי-האָנען האָבען געמאַכט אונזער אָרעם טאָג-טעגליך לעבען, אונזער אַזוי-אויך פערביטערט און פערפינסטערט וועגעטירען פאַר אַ גיהנום פון אַפּאָקאַליפּטישע גרויזאַמקייטען.

עס איז נישטאָ די מינוט און די רגע, וואָס מיר זאָלען נישט ווערען געשענדעט און בע-שפיגען פון אָטאָ-די אויסוואורפען פון דעם מענשליכען מין, וואָס טראָגען די נעמען פון די פערשידענע קאָוואַלסקי'ס, סטיפּולקאָווסקי'ס און זייערס גלייכען, און וועלכע שלעפען אונז צוזאַמען מיטן גאַנצען לאַנד אין דעם פינסטערן און טיפסטען אָפּגרונד פון אונטערגאַנג.

דורך דער אָפענער וואונד פון אונזער צער „הורכן היינטיגען פּראָטעסט-שטרייק — רופען מיר צו די מאַסגעבענדע און פיהרענדע געוויסענהאַפטע פאַקטאָרען אין לאַנד, זיי זאָלען מיט דער גאַנצער ריקזיכטלאָזיגקייט אויסראָטען דעם סדום-געשוויר, וואָס בעדראָהט דער גאַנצקייט און געזונדקייט פונם מלוכה'שען אָרגאַניזם!

ב.

וואַרשאַ, 29 (טעלעפאָניש)

דער מאָרגענדיגער (ד. ה. היינטיגער) פּראָטעסט-שטרייק געהט אונטער פאָלגענדע לאָזונגען:

„היינט — דער פּראָטעסט- און סאָלידאַריטעט - שטרייק פונם גאַנצען פוילישען יודענטום צום אָנדענק פון די געפאַלענע קדושים און צום אויסדרוק פון סאָלידאַריטעט מיט די לעבעדיגע קרבנות פון פּשיטיק!"

„צום פּראָטעסט געגען דער כוואַליע פון אַנטיסעמיטיזם און די אַנטיסעמיטישע טעראָר-אַקטען!"

„צום קאַמף געגען אַלע אויסראָטונגס-גזירות".

„פאַר דער פולער גלייכבערעכטיגונג פונם יודישען פאָלק!"

„פאַר רעכט אויף לעבען, עקזיסטענץ און אַרבייט פון די יודישע מאַסען אין פוילען!"

וואַרשאַ, 29 (טעלעפאָניש)

אין שייכות מיט'ן שטרייק זענען נעמאַסט גע-וואָרען אַלע נויטיגע הכנות און צוגרייטונגען, און עס ווערט פאָרגעזעהן, אַז ער וועט מיט זיך פאָרשטעלען אַ מוסטער פון יודישע אחדות אין דער שווערער עת צרה.

אַרויסגעגעבען געגויע אינסטרוקציעס.

וואַרשאַ, 29 (יט"א טעלעפאָניש)

אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם היינטיגען פּראָטעסט-שטרייק, וועלכער קומט פאָר היינט צווישען 12 און 2 מיטאָג, האָבען די צענטראַלע שטרייק-קאָמיטעטען אַרויסגעגעבען גענויע אינסטרוקציעס צו די לאָקאַלע קאָמיטעטען, אַז דער שטרייק זאָל זיין אַ פאָלקאָמענער.

לינקע „פּועלי ציון" זיך אָנגעשלאָסען אינם פּראָטעסט - שטרייק

וואַרשאַ, 29 (טעלעפאָניש)

דער צענטראַל-קאָמיטעט פון „פּועלי-ציון" לינ-קע, האָט אָנגענומען אַ בעשלוס זיך אָנצושליסען צום היינטיגען פּראָטעסט-שטרייק און אויפפאָרערן אַלע יודישע אַרבייטער צו וואַרפען די אַרבייט צווי-שען 12 און 2 מיטאָג.

בעשלוס פונם צענטראַל - קאָמיטעט פון די רעוויזיאָניסטען אין פוילען

וואַרשאַ, 29 (יט"א טעל.)

די יודישע טעלעגראַפען-אַגענטור האָט דער-האַלטען פאָלגענדען קאָמוניקאַט:

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער געשאַפענער לאַגע פון די יודען אין פוילען, איז פאָרגעקומען אַ בעראַטונג פון צענטראַלען קאָמיטעט פון די רעוויזיאָניסטען אין פוילען צוזאַמען מיט פאָרשטע-הער פון דער פּראָווינץ. ס'איז אָנגענומען געוואָרען אַ רעזאָלוציע, אַז ביי דער איצטיגער לאַגע מוז געשאַפען ווערען אַן אייגהייטליכע יודישע רעפּרע-זענטאַנץ צו שיצען די רעכט פון דער יודישער בעפעלקערונג. קיין שום פּאַרטיי האָט נישט קיין רעכט צו פיהרען פּאָליטיק אויף אייגענער האַנד.

די מיטגלידער פון די רעוויזיאָניסטישע צווייג-אָרגאַניזאַציעס, ווי בית"ר, ברית-החייל, א. א. ווערען אויפגעפאָדערט היינט, דינסטאָג אָנטיילצונעהמען אין דעם 2-שעה'דיגען פּראָטעסט-שטרייק. אין דעם טאָג מוזען אַלע אָרגאַניזאַציעס אָפּרופען די אימפּרעזעס, וועלכע זענען בעשטימט אויף דעם טאָג און נישט געהען אויף קיין שום פערוויילונג.

ניו-יאָרקער יודען פּראָטעסטירען

ניו-יאָרק, 29. (יט"א טעל.) לויט דער איניציאַטיווע פון דער פעדעראַציע פון פּוילישע יודען איז היינט פאָרגעקומען אַ ריזיגע פערזאַמלונג געווידמעט דעם עפּילאָג פון די פּשיטיקער געשע-הענישען.

דער פיל טויזענד-קעפּיגער עולם האָט אָנגע-נומען אַ רעזאָלוציע, וועלכע פּראָטעסטירט געגען רעדעס און אַגיטאַציע וואָס ערמוטיגען צו פּאָג-ראָמען.

„התאחדות" און דער פּראָטעסט-שטרייק

אויף דער לעצטער פערוואַלטונגס-זיצונג פון דער לאָדזער „התאחדות"-פּאַרטיי איז בעשלאָסען געוואָרען אין צוזאַמענהאַנג מיט דער פּראָטעסט-אַקציע געגען דער אַנטיסעמיטישער כוואַליע אין פוילען, וועלכע איז פּראָקלאַמירט געוואָרען דורך אַלע ציוניסטישע גרופּירונגען אויף היינט דינסטאָג, אויפצופאָדערן אַלע פּאַרטיי-חברים אויסצופיהרען דיסציפּלינאַריש דעם רוף צו וואַרפען היינט די אַרבייט פון 12—2.

* * *

די פערוואַלטונג פון צענטר. ראַד-פערקעהר-פעראיין האָט בעשלאָסען אָנצושליסען זיך אין דעם היינטיגען פּראָטעסט-שטרייק געגען דער פערשפּריי-טונג פון אַנטיסעמיטיזם.

אין שייכות דערמיט, רופט די פערוואַלטונג אַלע מיטגלידער, היינט פון 12 ביז 2 מיטאָג, אָפּ-צושטעלען דעם פערקעהר אין די גאַסען.

שווערער פערוואונדעט 4 יודען אין א"י
קאָנפערענצען וועגען אָפּשטעלען דעם שטרייק און די טעראָר-אַקציע

ירושלים, 29 (יט"א טעל.)

דער פריוויליגער יודישער שומר שלום בראַנ-שטיין איז שווער פערוואונדעט געוואָרען נעבען זכרון יעקב, וואו ער האָט געהיטען אַ יודישען פּרדס. בראַנשטיין האָט בעקומען 2 קוילען פון אַראַבישע באַנדיטען, ער איז אָפּגעפיהרט געוואָרען אין רעגירונגס-שפּיטאָל אין חיפה, זיין צושטאַנד איז אַן ערנסטער.

ירושלים, 29 (יט"א טעל.)

אַראַבישע טעראָריסטען האָבען היינט בעשאָ-סען די יודישע אויטאָבוסען, וועלכע זענען געגאַנ-גען פון תל-אביב אין די קאָלאָניעס קיין יהודה, 2 יודישע שאָפערען יעקב קוזין און יעקב שופינ-סקי זענען פערוואונדעט געוואָרען. זיי זענען אָפּ-געפיהרט געוואָרען אין הדסה-שפּיטאָל וואו מ'האָט זיי אָפּערירט.

זונטאָג 12 ביינאַכט איז בעפאַלען געוואָרען דער קיבוץ מסילה נעבען נס-ציונה, דאָס מיליטער האָט אָפּגעשטויסען די אָנפאַלער מיט דער הילף פון מאַשין-געווערען, איינער פון די מיטגלידער אין קיבוץ נתנה גוטמאַן, 22 יאָהר אַלט איז שווער פער-מאַנגעהאַפט בעשאָדיגט געוואָרען, ווי די יט"א דערוויסט זיך איז גוטמאַן נישט פערוואונדעט געוואָרען פון אַן אַראַבישער קויל, נאָר פון זיין אייגענעם רעוואָלווער צוליב אונפאָרזיכטיגקייט, גאָלדמאַן איז פערוואונדעט געוואָרען אין בויך, זיין צושטאַנד איז אַ שווערער.

ירושלים, 29 (יט"א טעל.)

דער הויפּט פון די קריסטליכע אַראַבער דאַניעל אַליוועץ האָט אין אַמאַן אָפּגעהאַלטען אַ קאָנפע-רענץ מיט עמיר-אַבדולאַה.

באַלד דערויף איז אַליוועץ אָפּגעפאָהרען אין קאָנצע טראַנציע-לאַגער אין סאַראַפאַנדע, וואו ס'געפינען זיך די אינטערנירטע אַראַבישע שטרייק-אָנ-פיהרער. אַ גרויסע קאָנפערענץ האָט אַליוועץ אָפּגע-האַלטען מיט אַוני-ביי-אַבדול-האַדי וועגען אָפּ-שטעלען דעם שטרייק און טעראָר-אַקציע.

שיסערייען און אָנפאַלען

ירושלים, 29 (יט"א טעל.)

אין מצפה איז פאָרגעקומען אַ שיסעריי, קיינער האָט נישט געליטען.

די אַראַבער זענען בעפאַלען דעם ישוב קאַליאַ ביים ים-המלח, די טעראָריסטען זענען אָפּגעשטויסען געוואָרען דורך דער גרעניץ-וואַך פון עבר-הירדן מיט דער הילף פון מאַשין-געווערען.

איין אַראַבער, וועלכער האָט אָנטיילגענומען אין אָנפאַל אויף די יודישע אויטאָבוסען, צווישען תל-אביב און יהודה, איז אַרעסטירט געוואָרען מ'האָט ביי איהם געפונען אַ רעוואָלווער מיט אַמוניציע.

באָמבע-אויפרייס אין טבריה

ירושלים, 29 (יט"א טעל.)

היינט האָט אין טבריה אויפגעריסען אַ באָמבע, וועלכע האָט חרוב געמאַכט אַ הויז.

(פּרייוואַטע-דינגע א"י-ידיעות זעה 2-טע זייט)

שוין מאָרגען!
דער לאַנג-ערוואַרטעטער
ערשטער אויפטריט פון
פּסחקע בורשטיין
אין דער אָפּערעטע
„דער בלאָנדער ציגיינער"
אין טעאַטער „ראַזמאַיטאָשטשי".

ארץ-ישראל און עבר-הירדן

אונטער דער הערשונג פון עמיר אבדולאה?

4 קאַנטאָנען פאַר יודען און 4 — פאַר אַראַבער

לאָנדאָן 29 (יט״א טעלעגראַפיש) דער מאַנטשעסטער „דײלי הערּאַלד״ טײלט מיט פון ירושלים, אַז אין אָפיציעלע קרײזן ווערט בע-טראַכט די פראַגע וועגן פאַראײניקן ארץ ישראל מיט עבר הירדן אונטער דער הערשאַפט פונם עמיר אבדולאה, און וועגן אײנטײלן דאָס לאַנד אויף 4 קאַנטאָנען פאַר יודען און 4 — פאַר אַראַבער.

חילוקי דעות צווישען די אַראַבער

וואַרשא, 29 (יט״א טעלעגראַפיש). די העברעאישע פרעסע טײלט מיט, אַז עס קומט פאַר שאַרפע חילוקי דעות צווישען די מופטים-טען, נאַשאַשיביסטען און די באַלדיליסטן.

צושטערט נאָך הײזער איז דער אַלטשטאָט פון יפו

ירושלים, 29 (יט״א טעל.) אין פערלויף פון הײנטיגען טאָג זענען צו-שטערט געוואָרען אַ רײהע וױטערדיגע הײזער אין דער אַלטשטאָט אין יפו, די הײזער זענען אויפ-געריסען מיט דינאַמיט, די אַקציע איז געפיהרט גע-וואָרען אונטער אַ שטאַרקער שמירה פון דער פּאָליצײ.

פערוואונדעט 3 פּאָליציאַנטען

ירושלים, 29 (יט״א טעל.) דער אַראַבישער המון האָט אַנגעגריפען די פּאָליצײ נעבען בית-שאן, זײַן ארץ-ישראל פּאָלי-ציאַנט און 2 ענגלישע פּאָליציאַנטען זענען פער-וואונדעט געוואָרען: ס׳איז אָנגעקומען מיליטער, וועלכע האָט צושריבען די טעראָריסטען.

ירושלים, 29 (יט״א טעל.) אלע 3 פּאָליציאַנטען, וועלכע זענען הײנט פערוואונדעט געוואָרען נעבען בית שאן זענען ענג-לענדער. אויף בית שאן איז אַ־ױפגעלײגט געוואָרען אַ קאָלעקטיווע שטראָף פון 300 פונט, די שטראָף איז שוין אײנגעצאָהלט געוואָרען.

נאָך 42 יוד. פּאָליציאַנטען

ירושלים, 29 (יט״א טעל.) אין עמק יזרעאל זענען אַרײנגעצויגען גע-וואָרען אין דער ענגלישער פּאָליצײ פרישע 42 יו-דישע יונגעלײט.

ווייטערדיגע רעוויזעס

ירושלים, 29 (יט״א טעל.) אַ גאַנצע נאַכט פון זונטאָג אויף מאָנטאָג האָט די פּאָליצײ אַדורכגעפיהרט רעוויזיעס אין די אַראַבישע דערפער אַרום ירושלים, מ׳האָט בעוואַכט די אַראַבער וואָס האָבען מיט אַ טאָג פריהער בע-שאָסען ירושלים.

בעפרייט דעם שפּאַנישען יוד שבתאי מרדכי

ירושלים, 29 (יט״א טעל.) דער שפּאַנישער יוד שבתאי מרדכי, וועלכער איז בעשולדיגט געוואָרען אין וואַרפען דעם 8 יוני אַ באָמבע בײַ דעם שער יפו, וועלכע האָט גורם געוועזען דעם טויט פון 3 אַראַבער איז — דורכן גע-ריכט בעפרייט געוואָרען.

בײַער ענגל. הוזאַרען-פּאָלק

ירושלים, 29 (יט״א טעל.) דער אַכטער הוזאַרען פּאָלק, וועלכער איז גע-קומען פון עגיפּטען איז סטאַנציאָנירט געוואָרען אין לאַגער אין קאַלאַנדיא נעבען בית-לחם.

אויסנאַהמס-צושטאַנד אין חברון

ירושלים, 29 (יט״א טעל.) אין חברון איז הײנט אײנגעפיהרט געוואָרען אויסנאַהמס-צושטאַנד.

ווידער אויסגעריסען 1,500 בוימער

ירושלים, 29 (יט״א טעל.) אַראַבישע טעראָריסטען האָבען הײנט פערניכ-טעט 1,500 בוימער אין עמק, אין די פּרדסים פון „וויזאַ״.

דער מופטי האָט נישט קיין געלד....

ירושלים, 29 (יט״א טעל.) אַן אַראַבישע דעלעגאַציע פון לוד האָט זיך געמאָלדען צום מופטי, ער זאָל פאַר זיי בעצאָהלען אַ קאָלעקטיווע שטראָף פון 500 פונט. דער מופטי האָט געענטפערט, אַז ער האָט נישט קיין געלד.

דעפּאָרטירט אַ נאַצי-אַגענט איז א״י

ירושלים, 29 (יט״א טעל.) דער נאַצי-אַגענט, ד״ר זובאַק, פון ווין איז הײנט דעפּאָרטירט געוואָרען.

קאָנפיסקאַציע

ירושלים, 29 (יט״א טעל.) די פּאָליצײ האָט הײנט אַדורכגעפיהרט אַ רעוויזיע אין דער אַראַבישער צײטונג „סאדי אַלעג״, ס׳זענען קאָנפיסקירט געוואָרען אַ גאַנצע רײהע דאָקו-מענטען, אײנער פון די רעדאַקטאָרען איז אַרעס-טירט געוואָרען.

אין די באַהן-ווארשטאַטען בײַ חיפה האָט מען פאַבריצירט באָמבעס.

חיפה, (י״א) די פּאָליצײ האָט זײנער צײט געוואָרפען אַ חשד אויף אַראַבישע אַרבײטער, וואָס זענען בעשעפטיגט אין די אײזענבאַהן ווארשטאַטען בײַ חיפה, אַז זײ פאַבריצירען דאָרט באָמבעס. דער דאָזיגער חשד האָט זיך בעשטעטיגט אויפן פּראָצעס וואָס די פּראָקוראַטור האָט פערפיהרט געגען אַן אַראַבישען אַרבײטער פון די אײזענבאַהן ווארשטאַטען, בײַ וועלכען מען האָט געהאַט געפונען טײלען פון אַ באָמבע, אויפן פּראָצעס האָט דער אַרעסטירטער אַראַבער זיך מודה געוועזן אַז ער פלעגט פאַבריצירען אין די ווארשטאַטען פון דער רעגירונג באָמבעס. דער בעשולדיגטער איז פערמשפּט געוואָרען צו אַנ-דערטהאַלבען יאָהר תפיסה.

לאַפּרושי מאיסורה

דער גענזלער

וואָלף יאַקובאָוויטש,

פּילסודסקיעגא 13

איז נעאַסר׳ש און מען טאָר בײַ איהם נישט קויפען קײן עופות אויף כשר. און ווער עס וועט האָבען גענוצט, מוז פרעגען אַ שאלה אויף די כלים.

ועד הרבנים
און ועד הכשרות בלודז.

גענעקמ, שטשענשליווי
בײַ
אַ גרויסער אויסוואַהל פון
אָריגינעלע בילליצער און
טאָמאַשאָווער סחורות
אויף אנציגער און פּאַלטענס
פון די בעסטע קוואַליטעטען ווי אויך פערשידענע רעשטען
מיט 30% ביליגער
קומט און איבערצײגט אײך!

R. Szczęśliwy

לאָדז, 5 נאַוואָמיעסקאַ 5
טעל. 156-09.
געדענקט פּראַנט II שטאָק.

אכטונג אכטונג

100-טער מענשען

האָבען זיך שוין איבערצײגט, אַז די בעסטע היגיענישע טאַפּטשאַנעס, מאַטראַצען און מאַזאַטקעס ווי אויך פערשידענע טאַפּיצירער-אַרבײט זענען נאָר צו בעקומען אין דער 1-טער לאָדזער ווערקשטאַט פון אויסגעבעסערטע היגיענישע טאַפּטשאַנען און מאַטראַצען

„ZURMA״ א. ס.

אינה. ל. מרוז

Łódź, Cegielniana 58

סאָלידע און פּינקטליכע אויספיהרונג

לאָדזער יוד. לאַקאַטאָרען און סובלאָקאַטאָרן-פאַרײן

געפינט זיך

אויף פּיעטריקאָווער 31, וו. 22

טעלעפאָן 264-38.

דער סעקרעטאַריאַט איז טעטיג טעגליך פון 6 ביז 9 אָוונט. ס׳ווערען געשריבען ביטעס, ערטײלט עצות, אויסגעגליכט סכסוכים און געפיהרט כל׳ערלײ דירות און עקסמיסיע-פּראָצעסען.

Dr. Wajnberg

צוריקגעקעהרט

ספּעציאַליסט פאַר לונגען, האַרץ און סקלעראָז קראַנקהײטען

פּיעטריקאָווער 145

טעל. 126-02.

נעמט אָן פון 9-10 פריה, 3-5, 8-9 אָוו.

Dr. med.

M. GLAZER

ספּעציאַליסט פאַר הויט- און ווענערישע קראַנקהײטען

ZACHODNIA 64, tel. 185-49

נעהמט אָן פון 12—2 מיטאָג און פון 7 ביז 8.30 אָוונד.

זונטאָג און חגאות פון 10—12 מיטאָג.

Dr. med.

A. STILLER

אינערליכע קראַנקהײטען

צוריקגעקעהרט

נעהמט אָן פון 4—8

פּילסודסקיעגא 15,

טעל. 206 75. פּראַנט, 2. שטאָק

Starszy Felczer

B JOSKOWICZ

פּולנאַצנאַ 4, טעל. 141-86

נעמט אָן טעגליך פון 8—11 און 4—6 נ״מ

טעגליך פּאַקען-שטעלען מיט פרישע קראַוויאַנקעס.

Dr. med.

M. JAKOBSON

כירורג

בײנער-כירורג-ספּעציאַליסט

צוריקגעקעהרט

D-ra STERLINGA 22,

telefon 174-42.

Dr. med. LEON FAMILIER

אינערליכע און קינדער - קראַנקהײטען

שערפּיעז 37 (בײַ נאַווראָטקאַ) 6.

נעהמט אָן פון 5—7 נאָכם.

Dr. J. LUBICZ

כירורג און אָרטאָפּעד

צוריקגעקעהרט.

פּאָלודניאָוואַ 9

Lekarz Dentysta

Jakób Botwinik

נעמט אָן טעגליך פון 10 ביז 3 נאָכמ, אין דער לעטשניצע „פּאָמאָץ״ רוג זגער-זשער און לימאַנאָווסקיעגאָ 1, טעל. 101-29 און פון 4—10 אָוונד אויף נאַרוטאָ-וויטשאַ 13. —::— צוגענגליכע פּרײזען פאַר אַרבײטסלאָזע — הנחה.

Dr. med.

M. TAUBENHAUS

צוריקגעקעהרט

ספּעציאַליסט

פאַר אַקושעריע און פרויען קראַנקהײטען

פערהיטונג געגען שוואַנגערשאַפט

זגערזשער 11, טעלעפאָן 246-09.

נעמט אָן פון 8—9 פריה און פון 4—8 אָוו.

ד״ר העללער

ספּעצ. פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהײטען און מענער - שוועכע

8 טראַוגוטאַ 8, טעל. 179-89

נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונט

זונטאָג פון 10—2 מיטאָג.

פאַר פרויען — אַ ספּעציעלער וואַרטע-זאַל

פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פּרײזען

Dr. med.

Ignacy Grynberg

אינערליכע קראַנקהײטען

(ספּעצ. פאַר האַרץ-קראַנקהײטען)

CEGIELNIANA 17, tel. 174-15

נעמט אָן פון 6 ביז 7.30 אָוונד.

Dr. med.

GUSTAW KOHN

געוועזענער אַסיסטענט פון דעם גינעקאָלאָגי-שען קליניק אין פּאַריז.

ספּעצ. פאַר פרויען - קראַנקהײטען און שוואַנגערשאַפט).

ספּעצ. פון הײלען אונפרוכטבאַרקײט.

נעהמט אָן אין לאָדז

פּילסודסקיעגא 51, טעל. 170-03.

נעהמט אָן פון 8—10 און פון 4—8 אָוונט

DR MED.

L. Pikielny

UROLOG

ספּעציאַליסט פאַר נירען, בלאָזען און אורין-קראַנקהײטען

NAWROT 8, tel. 219-90

נעהמט אָן פון 4—7 נאָכמיטאָג

צוריקגעקעהרט.

לעטשניצע

פאַר וועגערישע-קראַנקע

מענער - שוועכע און הויט-קראַנקהײטען

פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען

פּיעטריקאָווער 45

טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אָוונד.

פרויען און קינדער נעמט אָן אַ פרויען-דאָקטאָר פון 11-1 און פון 5-7 אָוונד.

אַ בעראַטונג 3 זל.

Dr. med. Niewiażski

ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפילים און הויט - קראַנקהײטען, בעהאַנדלונג פון מענער - שוועכע

אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40

פּראַנט, 1טער שטאָק

נעהמט אָן פון 8-11 און פון 5-9 אָוונט

זונטאָג און יום טוב פון 9-1 נאָכמיטאָג.

ספּעציעלער וואַרטע - זאַל פאַר פרויען

לעכער

הערען אויסגענומען ביליג

בײַ ג. נאַרדמאַן

שרודמיעסקאַ 8

גינעקאָלאָגישער אַמבולאַטאָריום

בײַם

„לינת הצדק״

צעגעלניאַנאַ 17,

טעל. 115-11

איז טעטיג יעדען טאָג פון 9—10 פריה און פון 3—4 נאָכמ.

אונטער דער לײטונג פון די בעסטע ערצטליכע ספּעציאַליסטען.

אויערען, נאָז און האַלז און לונגען-קליניק

מיט בעטען פון Dr.

Z. Rakowski

פּיעטריקאָווער 67. טעל. 127-81

נעהמט אָן שטענדיגע קראַנקע (צוועס אָפּעראַציע א. אז. וו. ווי אויך אַמבולאַטאָרישעס פון 9-2 און פון 4-8 אָוונט

בײַ דער קליניק איז טעטיג

אַ רענטגען-קאַבינעט

פאַר דורכלײַכטיגען און אַלערלײ פאָטאָגראַפיעס

Dr.

Szymon Grynberg

ווישניאָוואַ גורא

(Willa Cyka) טעל. 26

נעמט אָן אין לאָדז

פּילסודסקיעגא 55, טעל. 168-58

און פון 1—2 און פון 5—6 נאָכמ.

אַכטונג, הויז-בעזיצער!

ווען איהר רעמאָנטירט אײערע הײזער אָדער וואוינונגען, געדענקט, אַז דאָס אַלטע

פאַרבען- און כעמיקאַליען-געשעפט א. פ.

„ל. ה. בערגער״

לאָדז, דרעוונאָווסקאַ 5, טעל. 133-39

איז ווידער געעפענט און וועט די קונדשאַפט צופרידען שטעלען.

בעמערקונג: צעמענט אויף לאַגער.

Dr. med

J. Nadel

ספּעציאַליסט פון אַקושעריע- און פרויען-קראַנקהײטען

אַנדזשעיאַ 4, טעל. 228-20.

נעמט אָן פון 10—12 און פון 5—7 אָוו.

פערלאַג „יונג-יודיש״

שוין דערשינען

דאָס נײעסטע בוך פון

חיים לײב פוקס

זינגט מיר די וועלט

פּרײז 2 זל.

צו בעקומען אין אַלע בוכהאַנדלונגען.

הויפּט-פערקויף פאַר לאָדז: אין דער בוכהאַנדלונג פון ש. בערלינסקי, אַלטשטאַט 12.

וויכטיג פאַר פאַבריקאַנטען!

און האַנדווערקער

שווייסונגען, מאַשינען-טײלען

און רעפּעראַטורען

פיהרט אויס ביליג

די מעכאַנישע שלאָסערײ

י. רעדער

11 ליםאַנאָווסקאַ 11/13

(רוג זאַכאָדניאַ)

פולשטענדיגער הסכם
פון דער ענגל־ישער און פראנצויזישער פאל־יטיק

ז ש ע נ ע ו ו ע, 29 (ספ. טעל.)
בעת׳ן היינטיגען מיטאג איז דערגרייכט גע־ווארען א פולשטענדיגער הסכם צווישען דער ברי־טישער און פראנצויזישער דעלעגאציע.

בלום, דעלבאס און אידען האבען בעשלאסען, אז פאר מיטוואך וועלען זיי זיך צוזאמענטרעפען נאך אמאל, בכדי נעטענגזייטיג צו פערגלייכען די תוחעס, וועלכע בלום און אידען גרייטען צו אויף דער מיטער גראנדיגער זיצונג פונם פעלקער־ליגע ראט. עס איז בעשלאסען געווארען, אז די רעדעס פונם שעף פון דער פראנצויזישער רעגירונג און די רעדע פונם בריטישען דעלעגאט זאלען מיט זיך הארמאניזירען.

און א געשפרעך מיט פראנצויזישע זשורנאליס־טען האט דער פרעמיער בלום אונטערגעשטראכען, דאס פון די רעזולטאטען פונם געשפרעך איז ער זעהר צופרידען, און אז דורך דעם געשפרעך איז בולט געווארען דער פולשטענדיגער איינקלאנג פון פראנקרייכ׳ס און ענגלאנדס אנשויאונגען בנוגע די פרינציפען און מעטאדען פונם ווייטערדיגען האנד־לען.

ז ש ע נ ע ו ו ע, 29 (ספ. טעל.)
פראנקרייך און גרויס־בריטאניען האבען בע־שלאסען ארויסצורוקען די קאנדידאטור פונם בעל־גישען פרעמיער וואן־זעעלאנד אויף פארזיצער פון דער פעלקער־ליגע פערזאמלונג. דער וואהל פון דעם דאזיגען קאנדידאט אוטעמאטיש ניסט קיין שום צווייפעל.

צפעראציעס, ווען די רעגענס וועלען זיך אנהויבען.

די איטאליענישע מאכט בעמיה זיך צו וחתרבי־רען יונגע אביסיניער צוזאגענדיג זיי שכירות — 24 מאלער א חודש.

די בעפעלקערונג פון די אויסענגעבליבענע טיי־לען פון אביסיניען איז דעצידירט צו שטעלען א בע־וואפענטען ווידערשטאנד דעם איטאליענישען מי־ליטער.

ב ע ר ל י ן, 29 (ספ. טעל.)
„לאקאל אנציינער" איז מודיע פון זשענעווע, דאס עס קורסירען סענסאציאנעלע קלאנגען, אז דער נגוס האט בדעה, אין פאל ווען ער וועט נישט אונ־טערשטיצט ווערען דורך חבר פעלקער־ליגע צו אָר־גאניזירען א נייעם בעוואפענטען ווידערשטאנד גע־גען די איטאליענער, און אפילו — אויב עס וועט מעגליך זיין — פערזענליך צוריקקעהרען זיך קיין אביסיניען.

די דאזיגע קלאנגען שטיצען זיך אויף געוויסע בעהויפטונגען פונם ראס נאסיבו.

מאניפעסטאציעס פון לינקס און רעכטס

פ א ר י ז, 29 (ספ. טעל.)
נעכטען איז אין רובע, צוליב׳ן אנקומען פון די מיניסטארען לעבא, סאלענגרא און לאגראנדע ארגאניזירט געווארען א מאניפעסטאציע פון פאלקס־פראנט, וועלכע איז געגאנגען איבער דער שטאט אין משך פון 45 מינוט.

אויך אין פאריז, נאנסי און טולון זענען נעכ־טען אויך פארגעקומען קליינע דעמאנסטראציעס פון די „פייער־קרייץ"־לייט, וועלכע זענען צוטריבען געווארען דורך דער פאליציי. עס זענען דא עטליכע צעהנדליג פערוואונדעטע און ארעסטירטע.

קאמוניסטישער קאנדידאט
אויף אמעריקאנער פרעזידענט

נ י ו־י א ר ק, 29 (ספ. טעל.)
די דעלעגאטען־פערזאמלונג פון דער קא־מוניסטישער פארטיי האט בעשטימט אלס זייער קאנדידאט אויף פרעזידענט פון אמעריקא דעם גענעראל־סעקרעטאר ערל בראודער און דעם נע־גער פון אלאבאמא דזשעמס פארד — אלס וויצע־פרעזידענט.

פשיטיקער הילפס־קאמיטעט
דאנקט די אדוואקאטען

ו א ר ש א, 29 (יט"א טעל.)
דער פשיטיקער הילפס־קאמיטעט האט צו־געשיקט דער יוד. טעל.־אגענטור פאלגענדען קאמו־ניקאט:

אין נאמען פון דער יודישער בעפעלקערונג אין פשיטיק און אין נאמען פון די פאמיליעס פון די בעשולדיגטע יודען, שיקען מיר איבער דעם הארציגסטען דאנק די אדוואקאטען מארגאליס, בערענסאן, שומאנסקי, פעטרושעוויטש, צטינגער, פעניגשטיין, קריגער און לעווין פאר זייער אנגע־שטרענגטער און מיהזאמער פערטיידיגען פון די בעשולדיגטע יודען. די פשיטיקער יודען פערלירען נישט די האפנונג, אז ביי דער מיטהילף פון די חשובע פערטיידיגער, וועט ביי דער אפעלאציע געבראכט ווערען צום זיג פון דער גערעכטיגקייט.

צוטרוי־וואטום פאר דער בעלגישער רעגירונג

ב ר י ס ע ל, 29 (ספ. טעל.
דער פארלאמענט האט בעשלאסען א צוטרוי־וואטום פאר דער רעגירונג מיט 119 שטימען גע־גען 51, ביי 9 אפגעהאלטענע שטימען.

דער נעגוס וועט פאדערן...

ז ש ע נ ע ו ו ע, 29 (ספ. טעל.)
די אביסינישע דעלעגאציע האט געמאלדען דעם סעקרעטאריאט פון דער פעלקער־ליגע, אז דער נע־גוס וועט פערזענליך רעדען אויף דער פערזאמלונג פון דער פעלקער־ליגע און שיצען די ענינים פון אביסיניען. דערביי וועט ער פאדערן די הילף פון דער פעלקער־ליגע צו פיהרען דעם ווייטערדיגען קריג.

דער נעגוס זאל דערקלערען, אז ער איז גרייט צוריקצוקעהרען זיך קיין מערב־אביסיניען און אי־בערנעהמען די ליטונג פון דער רעגירונג, וואס זאל עקזיסטירען אין גארע.

ל א נ ד א ן, 29 (ספ. טעל.)
די אביסינישע טעלעשאפט האט מיטגעטיילט די פארשטעהער פון דער היגער פרעסע דעם אינ־האלט פון א בריף, וואס איז דערהאלטען געווארען דורכ׳ן ד״ר מארטין, דעם אביסינישען געזאנדטען אין לאנדאן, פון איינעם זיינעם א פריינד, וואס איז איבערגעבליבען אין אדיס־אבעבא.

פון דעם דאזיגען בריף איז צו דרינגען, אז מען דארף זיך רעכענען מיט דער בעניייאונג פון די קריגס

דער „ים־יום־טוב" איז גאנצען לאנד

ו א ר ש א, 29 (טעלעפאניש)
דער „ים־יום־טוב" אין גאנצען לאנד און בעזונדערס אין גדיניע, פערבונדען מיט גאסטעסדינסטען און פיל פייערליכע פעראנשטאלטונגען זענען אויסגעפאלען גלענצענד.

ווינער „הכח"—„לעגיא" 2:2 (1:1)

ו א ר ש א, 29 (טעלעפאניש)
היינט איז אויפ׳ן סטאדיאן אין ווארשא פאר־געקומען א פוסבאל־מעטש צווישען ווינער „הכח" און „לעגיא". דער רעזולטאט איז: 2:2 (1:1).
צושויער זענען געווען — ביי 1500

געשטארבען משה פעלדשטיין

ו א ר ש א, 29 (טעלעפאניש)
היינט איז, אין עלטער פון 82 יאהר, געשטאר־בען דער בעקאנטער ציוניסטישער עסקן משה פעלד־שטיין.

אמעריקאנער רעפארם־ראבינער געגען פאשיזם און געגען קאמוניזם.

נ י ו־י א ר ק, (יט"א). אין קינסטי)ניו־דזשער־סיי) איז אפגעהאלטען געווארען א קאנפערענץ פון רעפארם־ראבינער, וועלכע האט נאך לעבהאפטע בעראַ־טונגען אנגענומען א רייה רעזאלוציעס וועגען אק־טועלע פראבלעמען, אין איינער פון די רעזאלוציעס זאגט זיך חער צוזאמענפאהר ארויס סיי נעגען דעם פאשיזם סיי נעגען דעם קאמוניזם, און שטיצט דאַ־נעגען די בעוועגונג פאר א „סאציאליסטישער דעמאַ־קראטיע".

דער צוזאמענפאהר פון די רעפארם־ראבינער אפע־לירט אויך צו דער אמעריקאנער רעגירונג, אז מען זאל מאכען די זעלבע אויסנאהמען פאר גלויביגע יודען וועלכע זענען צוליב רעליגיעזע טעמים טעגען מלחמה, וועלכע מען מאכט די קוואקערס.

אין נאצי - לאנד טאלערירט מען נישט מעהר ווי „איין פערטל יודיש בלוט"

ב ע ר ל י ן, (יט"א). דער נאציאנאל סאציאליס־טישער יוריסטען - בונד האט געענדערט איין פונקט פון זיין סטאטוט אין דעם זין, אז א מיטגליד פון דעם בונד קאן ווערען יעדער וועד עס בעווייזט דאס ער איז פון דייטשען אדער פערוואנדטען בלוט אדער בע־זיצט ווייניגער ווי א „פערטעל יודיש בלוט".

וועגען די וואהלען פון די ספרדישע יו־דען אין שפאניען.

סאלאניקי (יט"א)) די סאלאניקער יודישע פרע־סע טיילט מיט, אז חער רב־הכולל פון דער ספרדי־שער קהלה אין בוקארעשט הרב שבתאי דזשאון וועל־כער האט לעצטענס בעזוכט די ספרדישע קבוצים אין די באלקאנישע לענדער, איז אפגעפאהרען קיין מאד־ריד. חער ציל פון דער רייזע איז אויסצופועל׳ן אז אין די קארטעזען זאל אנגענומען ווערען חאס געזעץ וועגען ער־טיילען די שפאנישע בירגערשאפט פאר אלע ספרדישע יודען אויף דער וועלט.

די נאצי - יוסטיץ רוהט נישט...

ב ע ר ל י ן, (יט"א). דאס לאנד־געריכט אין האלע האט פערמשפט א יודישען אנגעקלאגטען פון איילענבען, וועלכער האט נישט איבערגעריסען זיי־נע בעציהונגען מיט אן ארישער פרוי, מיט וועלכער ער האט געלעבט 10 יאהר, חער יוד איז פערמשפט געווארען צו אנדערטהאלבען יאהר תפיסה און 3 יאהר עהרען־פערלוסט.

ווי עס טיילט מיט די פראנקפורטער ציימונג האט דאס געריכט אין ציללע צוגעטומען ביי א פויער זיין „פויערן־פעהיגקייט" ד.ה. צו פיהרען א דארף־ווירט־שאפט, פאר פייניגען בהמות, נעגען דעם דאזיגען פויער האט מען אויסגעפינען נאך אין „חטא". ער האט בעשעפטיגט יודישע ארבייטער טעגען קעסט און וואוינונג.

Doktór Z.
HENRYKOWSKI
ספעציעל־ארצט פאר מענער - שוועכע, ווענערישע און הויט־קראנקהייטען
ט ר א ג ו ט א 9, טעל. 262-98
נעמט אן פון 8—1 און פון 5—9 אוונט
זונטאג פון 9 פריה ביז 12.30 מיטאג
פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פרייזען

Dr.
Wołkowyski
ציגעל־גאס 11, טעל. 238=02
ספעצ. פאר טריפער, סיפילים און הויט־קראנקה.
בעהאנדלונג פון מענער־שוועכע
נעמט אן פון 8—11 בייטאג און 4—9 אוונט.

רומענישע רעגירונג פערארד־ענט
אפצושטעלען די אנטיסעמיטישע ארויסטרעטונגען
אנפאלען אויף יודען קומען ווייטער פאר

ב ו ק א ר ע ש ט, 29 (יט"א טעל.)
די רומענישע רעגירונג האט ענדליך ארויס־געגעבען א רייה פעראָרדנונגען געגען די לעצטע אנטיסעמיטישע ארויסטרעטונגען.

אין בוקארעשט איז פערמאכט געווארען דער „בלויער קלוב", וועלכער איז געווען דער צענטער פון דער קוזיסטישער העצע געגען יודען און געגען דעמאקראטישע עלעמענטען.

די פאליציי האט ארויסגעגעבען א בעפעהל צו ארעסטירען יעדען איינציגען, וועלכער וועט פערהאלטען א דורכגעהער און קאנטראלירען צי דאס איז א יוד אדער נישט.

פארין בנין פון דער יודישער קהלה איז אוועקגעשטעלט געווארען אן אפטיילונג פון 25 פאָ־ליציאנטען, כדי נישט צו דערלאזען צו קיין שום ארויסטרעטונגען.

די אוניאן פון די רומענישע יודען האט אי־בערגעגעבען דעם רומענישען פרעמיער א ברייי־טען מעמאריאל וועגען דער פערשטארקטער אנטיסע־מיטישער העצע און די געפאהרען וואס דראהען די יודען, א ענגליכען מעמאריאל האט די אוניאן איבערגעגעבען דער הויפט־לייטונג פון דער פא־ליציי.

טראץ די ארויסגעגעבענע פעראָרדנונגען זע־נען אין פיל שטעט אין רומעניען פארגעקומען אנ־פאלען אויף יודען, ס׳זענען אויך געמאכט געווארען פרובען ארויסצווארפען יודען פון צוג בוקארעשט — טשערנאָוויץ.

אין פעטראשאני איז פארגעקומען א צוזאמענ־שטויס צווישען רומענישע ארבייטער און קוזיסטען, וועלכע האבען געריפען „הייל היטלער", 2 ארביי־טער זענען פערוואונדעט געווארען מיט מעסערס.

ב ו ק א ר ע ש ט, 29 (יט"א טעל.)
דער פראנצויזישער געזאנדטער אין בוקא־רעשט האט איבערגעגעבען אין אויסערן־מיניס־טעריום א שארפע פראטעסט־נאטע געגען דער פאַרדייטשער און אנטי־פראנצויזישער אגיטאציע, וועלכע ווערט איצט געפיהרט אין רומעניען דורך די רעכטע עלעמענטען, די נאטע פאדערט, אז די רעגירונג זאל אונעהמען א קלארע שטעלונג צו דער אקציע.

די נאטע פאדערט אויך צו מאכען א סוף מיט דער אנטיסעמיטישער און אנטי־דעמאקראטי־שער העצע וואס געהט אין צוזאמענהאנג מיט דער פאַרדייטשער אגיטאציע.

זומער־קאלאניעס פאר 15.000 קינדער
פון דער טעטיגקייט פון „טאז" אין פוילע

ו א ר ש א (יט"א) יט"א האט ערהאלטען פאלגענדען קאמוניקאט:

די טעג איז אפגעהאלטען געווארען א פלענאר־זי־צונג פון דער הויפט־פערוואלטונג פון טאז צוזאמען מיטן פרעזידיום טעווידמעט דער לויפענדער טעטיג־קייט פון געזעלשאפט, עס איז אנטעוויזען געווארען אויף דער נויטווענדיגקייט פון א ברייטער הילף־אק־ציע פאר דער שול־יוגענד ווי אויך דער שווערער מצב פון יודישע שפיטאלען וועלכע לעבען איבער א שווע־רען קריזיס צוליב די פערקלענערטע הכנסות פון די יודישע קהלות, די פערשווינדענד קליינע סובווענציעס מצד די זעלבסטפערוואלטונגען און צוליב דער פער־ארימונג פון דער יודישער בעפעלקערונג.

אויף דער זיצונג איז בעהאנדעלט געווארען די אקציע פון זומער קאלאניעס לויט דעם פלאן וואס איז פארגעלעגט געווארען דורך דעם גענעראל סעקרעטאר פון דער געזעלשאפט, לויט חעם פלאן דארפען ארגא־ניזירט ווערען 29 קאלאניעס און 26 האלב־קאלאניעס פאר 14,589 קינדער, לויט דעם פלאן וועלען 3.940 קינדער נוציסען פון די קאלאניעס פולשטענדיג אומ־זיסט, דער אלגעמיינער בודזשעט פון דער אקציע בעטראגט 369,227 זל. דער דעפיציט — 93.061 זל.

נאך אן אויספיהרליכער דיסקוסיע האט די הויפט־פערוואלטונג אנגענומען א בעשלוס וועגען צוזויפ־רופען רעגיאנאלע צוזאמענפאהרען פון יודישע שפי־טאלען, פערשטארקען די פראפאגאנדע און ווערבי־ר־אקציע פארן „טאז" ווי אויך אסיגנירען פאר די אפ־טיילונגען סובווענציעס אין דער הויך פון 42 טויזענט זל. אויך צו פיהרען די קאלאניעס און האלב־קאלאָ־ניעס און רעמאנטירען די „טאז"־אינסטיטוציעס.

די הויפט - פערוואלטונג האט אנגענומען א בע־שלוס אז די פערוואלטונגען פון די „טאז"־אפטיילונ־גען זאלען זיך נישט אנגאזשירען אין די פארשטע־הענדע קהלה וואהלען, וואס איז שייך דעם יודישען וועלט־קאנגרעס האט די הויפט־פערוואלטונג אנגע־נומען א בעשלוס אז בראזש דער פאזיטיווער שטעלונג זייער העסב, האלט נישט די הויפט־פערוואלטונג די יודען פון פערשידענע לענדער פארן שוץ פון זייער רעכט, האלט נישט די הויפט - פערוואלטונג פאר מעגליך, אז די פערוואלטונגען פון די אפטיילונ־גען זאלען זיך בעטיליגען אין די ארגאניזיר־ארביי־טען פון די לאקאלע קאמיטעטען פארן קאנגרעס צו־ליב דעם א פאליטישען און אונפארטייאישען כאראק־טער פון דער געזעלשאפט.

אויספלוגען קיין
יוגאסלאוויען,
רומעניען,
בולגאריען,
ט ע ר ק יי
מיט דער מעגליכקייט צו פערקירצען אדער פערלענגערן דעם אויפענטהאלט.

אינדיווידועלע ריטשאלטען
אין טשעכאסלאוואקיי, עסטרייך, יוגא־סלאוויען און רומעניען.

פערקויף פון קאמפענסאציע־אקרעדיטיווען.

„אורבי׳ס" פיעטריקאָ. 18,
טעל. 249·40.

לאמיר נישט פעריאושט ווערן!

דער לעצטער אקארד אינם ראדאמער פראָצעס האט ארויסגערופען ביי יודען אַן׳אַלגעמיינעם טרויער, נישט בלויז צוליב אונזער מיטגעפיהל מיט די יודישע פערמשפטע. וועלכע האָבען זיך דאָך איינגעשטעלט פארן כלל, נאָר אויך צוליבן פערדרוס אויפן פּאַטוס.

וואָרום ס׳איז דאָך אין פשיטיק געווען נישט קיין אנדער דערשיינונג ווי אַן׳אַנטי־יודישער פּאָגראָם און קרבנות זענען געפאלען צוויי יודישע און איין נישט־יודישער, פונדעסטוועגען האָבען די פערהעלטנישען זיך אַזוי צונויפגעשטעלט, אַז נאָר יודען ווערען הארב בעשטראָפט און ס׳בעקומט זיך דער רושם, ווי אין פשיטיק וואָלט פאָרגעקומען עפּעס א געפלאנטע אנטי־קריסטליכע אַקציע.

און כאראקטעריסטיש: צוויי ספקות זענען געווען: דעם יודישען שיסער האָט מען געכאַפּט, ס׳איז אָבער אַ ספק געווען, צי ער האָט דערו׳הרגעט. ער אליין און זיינע פערטיידיגערס האָבען עס אלענפאלס געלייקענט, און וועגען די נישט־ יודישע אַנגעקלאָגטע, איז געווען א ספק, צי זיי זענען עס די שלעגערס, צי אנדערע. איז אױ תּדער יודישער זייט דער ספק אנגענומען געוואָרען פאַר אַ אוודאי און בנוגע די קריסטליכע אַנגעקלאָגטע האָט מען אפילו נישט געגלויבט דעם אומשולדיגען יתומ׳ל מינקאָווסקי — דער ספק איז צושלאָגען געוואָרען ווי א רויך.

דאָס קומט דערפון, וואָס דער יודישער זעלבסשיצלער, אין בעוואוסטזיין, פון זיין גערעכטיגקייט, האלט נישט פאר נויטיג צו אַנטלויפען און זיך אויסדרייען פון דער שטראָפישער האַנט; די פּאָגראָמשטשיקעס אָבער. מורא האָבענדיג פאר דער גערעכטיגקייט, בעמיהען זיך צו פערווישען די שפורען און אויסדרייען זיך פון אחריות.

קענען מיר דערויף טאַקע שטאָלץ זיין, ווי שטאַרק ס׳זאָל נישט זיין דער ווייטאָג.

אָבער אַמוויכטיגסטען איז דער פּונקט אין די מאָטיווען פונם פסק־דין, וואו ס׳ווערט פעסטגעשטעלט, אַז די יודען זענען כלל נישט געווען אין קיין נויט־צושטאַנד און האָבען נישט געמוזט אָנקומען צו קיין זעלבסטשוץ.

דאָ זעהט אויס, אז דער געריכט האָט דעם ענין אויפגענומען אינדיווידועל. דער יוד X וואָלט רעכט געהאָט צו בענוצען געוועהר, ווען אַנטקעגען איהם וואָלט געשטאַנען אַן׳אַנפאַלער מיט אַן׳אויפגעהויבענער האַנד׳ אזא דירעקטע סכנה איז נישט פאָרגעשטאַנען. און קיין קאָלעקטיווע זעלבסטשוץ־אַקציע ווי אין אַ מלחמה, למשל, ווערט דאָ נישט אַנערקענט פאר דערלאָזבאר.

בפרט נאָך, אַז אויב מ׳זאָל אַנגעמען די טעזע פון די ענדעקישע אדוואָקאַטען, אז קיין שום פּאָגראָם איז דאָ נישט געווען, נאָר בלויז אַן׳עקאָנאָמישער קאַמף, א פרוב פון די ארימע פויערים צו בעהערשען די פשיטיקער סטראַגאַנעם און אַנדערע האַנדעל - פּאָזיציעס, — אויב אזוי, זענען דאָך די יודען שוין געווען פשוטע אַנפאַלערס און פערדינען די הארבסטע שטראָפען.

קומט אויס, אַז דער עקאָנאָמישער קאַמף, אין זיין פערשאַרפטער באָיקאָט - פאָרם קעגען די יוד. פּאָזיציעס ווערט שוין אַנערקענט נישט בלויז דורכן העכסטען פאקטאָר פון דער רעגירונג, נאָר אויך דורך א געריכט - טריבונאַל און דערמיט גייט שוין די פעולה פונם ראדאָמער פסק־דין ארויס א סך ווייטער פון די אַנגעקלאָגטע און פערמשפּטע, ער וועט אויפגעכאַפּט ווערען דורך די מחנות פון אונזערע בעקעמפערס ווי א לאָזונג פאר זייער דערמוטיגונג אינם ווייטערדיגען קאַמף.

ווער ווייסט, ווי ס׳וואָלט אויסגעקלונגען דער לעצטער אקאָרד פונם ראדאָמער פּראָצעס, אויב אין געריכט־זאַל וואָלט נישט אָפּגעקלונגען א סך מאָל פון פערשידענע זייטען דער אויטאָריטעטער „אָווּשעם״ וואָס ווערט שוין בעטראַכט איצט כמעט ווי א גרונט־געזעץ אין פוילען.

אויב באָיקאָט וואָלט געווען טריף, וואָלט דער קאַמף קעגען איהם געווען כשר; אויב אָבער באָיקאָט איז כשר, נישט בלויז כשר, נאָר אפילו „אָווּשעם״, הויבט זיך דאָך דער פערברעך אָן אויף יענער זייט, וואָס קעמפט געגען איהם, זענען שוין אַלע ווייטערדיגע קאָנסעקווענצען ווי א לאָגישער פועל יוצא פון דער הנחה.

אין אמעריקע האָט דער ראש פון דער רעגירונג, פרעזידענט רוזוועלט, ארויסגעגעבען א גאַנצע ריי נייע געזעצען און פאַרשריפטען, צו רעפאָרמירען די עקאָנאָמישע פּאָליטיק אין לאַנד און דערמיט בעקעמפען דעם קריזיס און די אַרבייטסלאָזיגקייט. האָט דער הויכער געריכט אין לאַנד בעטראַכט די דאָזיגע אַלע נייע רעפאָרמען פון שטאַנדפּונקט פון געזעץ און האָט אַ טייל פון זיי טאַקע גע׳פּסל׳ט.

ביי אונז, אין פוילען איז נישטאָ אַזאַ מנהג אַז דער געריכט זאָל כשרן און פּסלענען געזעצען; פערקעהרט איז מעגליך, אַז א געפליגעלטער וואָרט פן א ראש פון דער רעגירונג זאָל אָוועקגעלייגט ווערען אין יסוד פון א געריכטליכער האַנדלונג

אָבער אריינפאלען דערפון אין יאוש דאַרפען מיר נישט, ווייל נאָך זענען אונז פערבליבען מעגליכקייטען צו פערטיידיגען אונזער קיום אין פוילען

קודם כל האָט זיין עקסצעלענץ דער גענעראַל און פרעמיער וואָס האָט מתיר געמאכט דעם עקאָנאָמישען קאַמף, גע׳אסרט צו בעגיין קריוודעס לאָמיר־זשע אויפהערן איינצוחזרן מיט אונזערע געגנערס, ווי ס׳טוען ביז איצט די יודישע פערטיידיגערס און פּובליציסטען, אַז ס׳איז הותרה הרצועה און אונטערן עקאָנאָמישען קאַמף ווערט דערלויבט אויך שלאָגען אונז גיין, דאָס וועלען מיר נישט דערלאָזען. אָט האָבען שוין די פשיטיקער שלעגערס און ראַביערערס בעקומען צו יאָהר תפיסה. און אויך זעלבסטשוץ איז דאָך סוף כל סוף אין אַן׳אמתן נויטפאַל דערלויבט.

אזוי פשט, אַז בלוטיגע אַנפאַלען אויף יודען זענען שוין דערלויבט, טאָר קיינער נישט אויסטייטשען, און מיר אליין אוודאי נישט.

און דער עקאָנאָמישער קאַמף „אָווּשעם״ דאַרף זיין גילטיג נישט בלויז פאַר יענעם צד, נאָר אויך פאַר אונז. נישטאָ אַזאַ כוח וואָס זאָל צונעהמען דאָס רעכט צו קעמפען פאַר אונזערע עקאָנאָמישע פּאָזיציעס.

סיי דער ענדעקישער „סוואָי דאָ סוועגאָ״, סיי דער אָפיציעלער „אָווּשעם״, זענען אַלץ פּאָליטישע לאָזונגען, וואָס פלאָטערן אויף פאָהנען און טראַנספּאַראַנטען איבער די קעפּ פון די מאַסען און האָבען נאָך אין דער טיפעניש פון די מאַסען גופא נישט ארייַנגעדרונגען. פּאָליטיק איז א קאָניונקטור - זאָך און מיר קענען נאָך נישט וויסען וועלכע פּאָליטישע ווינטען ס׳וועלען בלאָזען אין פוילען אביסעל שפּעטער, נאָכדעם, ווי דאָס לאַנד וועט אַראָפּשלינגען די רעצעפּטען פון דער היינטיגער רעגירונג און קאָנטראָלירען זייער ווירקונג.

און פאַרן נאַטירליכען עקאָנאָמישען קאַמף אין די אונטערשטע ברייטע פאָלק - שיכטען גופא דאַרפען מיר קיין מורא נישט האָבען.

אויב ס׳האָט אונז אַנטוישט אונזער צוטרוי צו פערשידענע פּאָליטישע פאַקטאָרען. וועט אונז אָבער די אמונה אין זיך אַליין, אינם „נצח ישראל״ נישט פערפיהרען.

שבע יפול — וקם!

פ. ק.

בערלין בעאונרוהיגט צוליב דעם ענגען פראנצויזיש-ענגלישען קאנטאקט

אין זשענעווע איז איצט ווידער געפינט געוואָרען די סעסיע פון פעלקער־ליגע־ראַט, פון וועלכער עס ווערט ערוואַרט די ענדגילטיגע ליקווידירונג אין דער סאַנקציע פראגע. פון דער דאָזיגער ערלעדיגונג וועט אויך זיין אָפּהענגיג דער ווייטערדיגער גורל פון דער ליגע בכלל.

אויך אין בערלין וואַרט מען מיט גרויס שפּאַנונג אויף די רעזולטאַטען פון דער איצטיגער פעלקער־ליגע סעסיע אָבער נאָך מעהר ווי וועגן אויסגאַנג פון דער סעסיע אינטערעסירט מען זיך אין בערלין מיט דעם פאָרשלאג צו דער סעסיע, וואָס איז בעשטאַנען אין דעם קאָנטאַקט פון מיניסטער אידען צו דער פראַנצויזישער רעגירונג.

ליוט ווי עס מעלדעט דער בערלינער קאָרעספּאָנדענט פון דער „א. ק. צ.״ מוז בערלין אנערקענען, אז די פעראייניגהייטליכטע שטעלונג צווישען פּאַריז און לאָנדאָן אין א ריהע וויכטיגע פּראָבלעמען, איז געוואָרען א געשעהענער פאקט. ווייטער מוז אנערקענט ווערען, אַז נאָך אַ ריהע וואַקלענישען האָט זיך אין ענגלאַנד איצט איינגעשטעלט א ענטשיידענער פראָ־פראַנצויזישער קורס, און אַז די קאָנסעקווענץ פרעסע פערשאַפט זיך דעם טאָן לגבי דייטשלאַנד, האָט זי גורם געווען צו וואַקסן פון אומצוטרוי פון דער עפענטליכער מיינונג לגבי דייטשלאַנד.

אַלס אויסדרוק פון דער פראַנצויזישער שטימונג אין ענגלאַנד קאָן בעטראַכט ווערען די בעריהמטע רעדע פון בריטישען קריגס מיניסטער אין פּאַריז, וועלכע האָט ליוט דער מיינונג פון בערלין — ארויסגערופען א אונצופרידענהייט ביים פּרעמיער באַלדווין. מאכענדיג די אָנרעגונג, אַז די רעדע פון ענגלישען קריגס מיניסטער איז געווען א אַקט פון דיסציפּלין ברוך אין ענגלישען קאַבינעט, ווייל בערלין זעהען אין דעם ענגלישען קריגס מיניסטער דאַף קופּער, א געפעהרליכען געגנער.

די פערזאָן פון א ענגלישען קריגס מיניסטער האָט זיך פלוצלינג ארויסגערוקט אין פאָראַנט. מען מאַכט אין בערלין אויפמערקזאַם, אַז סיי קופּער, סיי איידען געפינען זיך אונטער דעם איינפלוס פון פראַנצויזישער קולטור. דער קריגס מיניסטער איז ליוט דער מיינונג פון בערלין, דער אויסדרוק פון די טענדענצן, וואָס עס רעפּרעזענטירען טשערטשיל און אויסטען טשעמבערלען. די דאָזיגע טענדענץ דריקט זיך אויס אין קורצע ווערטער: „פונדאַמענטאַליסטען פון דייטשלאַנד״.

מיניסטער אידען פּראָפּאַגירט אָבער די טעזע, אַז מען דאַרף אַלץ טון, בכדי איינצושליסן דייטשלאַנד אין קרייז פון דער פעלקער־ליגע און אין גאַנצען סיסטעם פון דער אייראָפּעאישער זיכערקייט. אויב אידענס בעמיהונגען אין דער ריכטונג וועלען אָבער נישט געלונגען, קען מיניסטער דוף קופּער אויסווארטען זיך ארויסרוקן אויפן ערשטן פּלאַן אַלס דער אייגענטליכער פיהרער פון דער ענגלישער אויסערליכער פּאָליטיק.

אזאַ מין איבערדרוקען דעם שווערפּונקט אין דער אויסערליכער פּאָליטיק פון פאָרעין אָפיס אויפן קריגס מיניסטעריום וואָלט נישט געווען קיין שום נייעס אין דער ענגלישער געשיכטע, ווייל אין די צייטען פון דזשאָ טשעמבערלען, ווען לענדער איז געווען קאָלאָניען מיניסטער, האָט זיך די ענגלישע אויסערן פּאָליטיק אָריענטירט ליוטן דאָזיגען מיניסטעריום. עס קען אַלזאָ קומען א צייט — גלויבט מען אין בערלין — אַז די ענגלישע אויסערן פּאָליטיק וועט זיך איבערדרוקען צום קריגס מיניסטעריום אין דער שפּיץ פון וועלכען עס שטעהט א פּערזענליכקייט, וואָס געניסט אַלס מעהר אַנערקענונג.

עס איז פערשטענדליך, אַז די רעדע וואָס דער ענגלישער קריגס מיניסטער דאַף קופּער, האָט געהאַלטען אין פּאַריז אויף דעם באַנקעט פון דער פראַנצויזיש־ענגלישער געזעלשאַפט האָט נישט געקענט ארויסרופען קיין צופרידענהייט אין בערלין. דער ענגלישער קריגס מיניסטער האָט צווישען אַנדערע געזאָגט: אַז מען פערגעסט אָפט דאָס די פראַנצויזיש־בריטישע פריינדשאַפט, איז נישט א זאַך פון געפיהל, זי איז דיקטירט דורך די לעבעדיגסטע אינטערעסען פון ביידע מלוכות. פאַר יעדער פון זיי איז עס א פראַגע פון לעבען און טויט. מיר זענען אין 1914 אריינגעטרעטען אין דער מלחמה נישט צוליב ליבע צו פראַנקרייך, נאָר דערפאַר וואָס אויך אונז האָט געדראָהט א טויטליכע סכנה.

עס זענען פערשטעהט זיך פערהאַן — האָט דאַף קופּער ווייטער גערעדט — פּסיכאָלאָגישע מניעות, סיי דאָס ענגלישע, סיי פראַנצויזישע פאָלק האָבען נישט ליב קיין אויסלענדער. א ענגלענדער האָט שוין אַמאָל אַזוי געזאָגט, אַז גאָט האָט געמאַכט א פעהלער דערמיט, וואָס ער האָט געשאַפען אויסלענדער. די פראַנצויזען זאָגען דאָס נישט, נאָר אַזוי ווי די אַלטע גריעכען האַלטען זיי אַלע אויסלענדער פאַר באַרבאַרען.

דאָס דאַרף מען איבערוואַנדען. מיר האָבען נישט די מאַכט אויסצוּוועהלען פריינד, ווען איהר וואָלט אפילו נישט געזעהן דאָס סימפּאַטישסטע פאָלק אויף דער וועלט, טאָר דאָס אונסימפּאַטישסטע וואָלטען מיר סיי ווי געמוזט אונטערהאַלטען מיט אייך א ענגע פריינדשאַפט. באַלדווין האָט ריכטיג געזאָגט: „די גרעניצען פון ענגלאַנד זענען ביים רהיין״.

איך וויל צוגעבען, אַז איצט געפינען זיך אין א סכנה נישט נאָר אונזערע גרעניצען נאָר אויך אונזערע אידעאַלען. אין אייראָפּע זענען געבליבען צוויי גרויסע דעמאָקראַטיעס; פון זיי איז אָפּהענגיג די רעטונג פון דער ציוויליזאַציע אין איינציגע לענדער ווערט אָפּען פּראָפּאַגאַנדירט פּעראַכטונג צו דער פּערזענליכקייט און צו פרייהייט, ליבשאַפט צו מלחמה, ראַסען פּרינציפּען. די דאָזיגע אידעען זענען עקעלדיג פאַר די פראַנצויזען ווי אויך פאַר די ענגלענדער. די פראַנצויזישע און ענגלישע גענעראַלן איז געפאַלען אויפן שלאַכט פעלד, בעקרעפטיגענדיג מיט איהר בלוט די אידעע פון פרייהייט. מיר מוזען זי אויך ווייטער פערטיידיגען. ווען אונזערע ביידע פעלקער וועלען פערשטעהן, אַז זיי האָבען נישט קיין אַנדערען אויסוועג, אַז זיי שטעהען פאַר א נויטווענדיגקייט, בין איך זיכער, אַז זיי וועלען געפינען א געהעריגען אויסוועג פון דער שווערער לאַגע״.

עס איז נאַטירליך, אַז אַזאַ רעדע ווען זי קומט נאָך דערצו פון א מענש ווי דער ענגלישער קריגס־מיניסטער דאַף קופּער, וועלכער געהערט נישט צו די פּאָליטיקער, וואָס האָבען ליב צו האַלטען פריינדליכע צו גאָרנישט פערפליכטענדע רעדעס, און מאַכען א איינדרוק. קופּער איז א אויפריכטיגער און זעהר האַרטער מענש, אַלעמאָל אפילו צו האַרט, זיין רעדע האָט דעריבער נישט געקענט געפינען קיין ליטהאַליגקייט אין די אויגען פון די בערלינער מושלים.

אין בערלין איז מען זיך נישט טועה אין דער אָפּשאַצונג פון דער לאַגע: די שטימונג אין ענגלאַנד איז נאָך קיינמאָל נישט געווען אַזוי אַנטי־דייטש, ווי מען שמועסט זאָל דער ענגלישער בעשלוס אָפּצושאַפען די סאַנקציעס אויך זיין א רעזולטאַט פון דער דאָזיגער אַנטי־דייטשער שטימונג. נישט וועניג האָט דערצו גורם געווען דער אונערהערטער פאַקט וואָס אין משך פון 7 וואָכען האָט נאָך היטלער נישט בעוויליגט צו ענטפערן אויף אידענס בעקאַנטען פראַגעבויגען. די ענגלישע פרעסע בעטאָנט, אַז דאָס דריטע רייך האָט אפילו נישט געפינען פאַר נויטיג זיך צו פערענטפערען פאַר דער דאָזיגער האַנדלונג און מען איז שוין איבערצייגט, אַז היטלער וועט בכלל נישט ענטפערן.

אין ענגלאַנד האָט מען זיך אַלזאָ איבערצייגט אַז היטלערס „שלום שטרעבען״ האָט זעהר א קנאַפּען ווערט און די רעדע פון ענגלישען קריגס־מיניסטער איז דעריבער א אויסדרוק פון דער דאָזיגער איבערצייגונג.

א ערפינדונג, וואס מאכט נוצלאז דעם גאז-קריג

וויכטיגע ענטדעקונג פון א אקספארדער פראפעסאר

דער ענגלישער אדמיראַל סער ראדזשערס קעיעס האָט מיט א צייט צוריק מיטגעטיילט, אַז א פּראָפעסאָר פון אָקספאָרדער אוניווערזיטעט האָט געפינען א מיטעל, וואָס מאַכט א ליזאַריש וועלכען עס איז לופט־אַנגריף אויף ענגלאַנד. ווער איז אייגענטליך דער דאָזיגער פּראָפעסאָר און אין וואָס בעשטעהט זיין ערפינדונג?

די פּאָליציאַנטען פון דער אוניווערזיטעט שטאָט אָקספאָרד וואָס געהען אין די פריהמאָרגען שעהן פאַרביי אויף דער קעבל־ראָד פאַרביי די פענסטער פון קלערענדאָנער לאַבאָראַטאָריום בעמערקען אָפט נאָך אין די פענסטער ליכט. צייטענווייז בעמערקט זיי אויך א האָגערע, גרוועזע פיגור פון א מענש, וואָס פערלאָזט צו דער צייט דאָס לאַבאָראַטאָריום.

דער דאָזיגער איינזאַמער נאַכטוואַנדערער — איז פּראָפעסאָר פ. א. לינדעמאַן, וואָס זיין נאָמען איז ביז איצט געווען בעקאַנט נאָר ספּעציאַליסטען. ער איז דירעקטאָר פון קלערענדאָנער לאַבאָראַטאָריום און פּראָפעסאָר פון עקספּערימענטאַלער פיזיק אין אָקספאָרדער אוניווערזיטעט. איצט איז דער נאָמען פון דעם דאָזיגען 50־יעהריגען געלעהרטען בעקאַנט דער גאַנצער וועלט.

— לינדעמאַן וועט זיין דער רעטער פון ענגלאַנד — דערציילט מען זיך אין לאָנדאָן — איהר ווייסט, וואָס אדמיראַל קעיעס האָט געזאָגט? דער אָקספאָרדער פּראָפעסאָר וועלכען ער האָט דערמאָהנט אין זיין רעדע — איז נישט קיין אַנדערער ווי מיסטער לינדעמאַן. ער האָט ערפינדען א מיטעל, וואָס מאַכט זאָנשעדליך גאַז־באָמבעס!

נישט קוקענדיג אויף זיין דייטשען נאָמען, איז לינדעמאַן א ענגלענדער, זיין פאָטער איז א אַדוואָקאַט פון סידעהאַלם. פון זיין פריהער יוגענד האָט ער זיך געווידמעט וויסענשאַפטליכע אַרבייטען. ער אינטערעסירט זיך נישט נאָר מיט פיזיק און מיט נישט געלעזטע פּראָבלעמען, לינדעמאַן, למשל, האָט מיט אַ צייט צוריק ערקלערט, אַז ער פערנעהמט זיך מיט צוגעוואוינען די מאַלפּעס צו מענטשליכע אַרבייט און ער איז איבערצייגט, אַז אין 20 יאָהר אַרום וועט ער האָבען ערפאָלג אין זיין אַרבייט.

פּראָפ. לינדעמאַן איז פּיילייריג און זיין גאַנצע צייט גיט ער אַוועק זיין אַרבייט. ער פערנעהמט זיך אויך מיט ספּאָרטען, ער שפּילט גוט טעניס און האָט ליב דעם אויטאָ ספּאָרט. ער האָט בערייזט גאַנץ אייראָפּע און איז אויך געווען אין דרום אַפריקאַ און אינדיען וואו אַהין ער איז ארויסגעשיקט געוואָרען דורך דער רעגירונג. וואָס שייך זיין אַרבייט וועגען וועלכער עס האָט גערעדט אדמיראַל קעיעס, האָט לינדעמאַן מיטגעטיילט פאַר מיטאַרבייטער פון ענגלישע צייטונגען, אַז ער האָט זיך מיט איהר פעראינטערעסירט נאָך בעת דער וועלט מלחמה. אין יענער צייט איז ער צוגעטיילט געוואָרען צו דער אוויאַציע אַלס לופט־פליהער און איז געקומען אין בעריהרונג מיט פּראָבלעמען, וואָס די קומענדע מלחמה וועט שטעלען פאַר די פיזיקער און כעמיקער. שוין דאַן איז ער געקומען צו דער איבערצייגונג, אַז די קומענדיגע מלחמה וועט ענטשיידען ווערען אין דער לופט און אַלץ זיגער וועט ארויס דער וואָס וועט האָבען א שטאַרקערן לופט־פלאָט.

בכדי גרינדליך צו שטודירען די אַערא־דינאַמיק, איז לינדעמאַן אַוועק קיין פאַרנבאָראַ וואו ער האָט ערפינדען א נייעם פאַל־שירם. אַזוי ווי זיינע צייכנונגען האָבען נישט ארויסגערופען קיין אויפמערקזאַמקייט, האָט ער ריזיקירט מיט זיין אייגענעם לעבען און אַליין אויף זיך דעמאָנסטרירט זיין ערפינדונג און אַזוי ארום דערגרייכט א פולקאָמען ערפאָלג.

נאָך דער מלחמה האָט לינדעמאַן פערנומען א קאַטעדרע אין אָקספאָרדער אוניווערזיטעט.

— זייט דאַן לעב איך אויסשליסליך נאָר פאַר מיין נייער אַרבייט — האָט דער פּראָפעסאָר דערציילט פאַר זשורנאַליסטען — מיט א יאָהר צוריק האָב איך שוין דערגרייכט אַזאַ ערפאָלג, אַז איך האָב געקענט פאָרשטעלען די רעזולטאַטען פון מיין אַרבייט דער רעגירונג. 6 חדשים האָב איך נישט בעקומען קיין שום תשובה, נאָר מיט איינציגע טעג צוריק. — דער פּראָפעסאָר רייסט זיך אַליין איבער און זאָגט נאָך א קורצער פּויזע:

— איהר מוזט מיר ענטשולדיגען, אָבער צוליב זעהר פערשטענדליכע טעמים, קען איך אייך נישט מיטטיילען גענויערע פּרטים.

פּראָפ. לינדעמאַן לייקנט יעדען אינדרעפּיהע לעקציעס, צו וועלכע עס קומט א פולע אוידיטאָריע, די סטודענטען הערען גערן דעם מענש אויף וועמענס גורל עס וועט אפשר אויספאַלען צו ענטשיידען וועגען אויסגאַנג פון דער קומענדיגער מלחמה. נאָך די לעקציעס, ביז שפּעט אין דער נאַכט אַרבייט פּראָפ. לינדעמאַן מיט 30 פון זיינע בעסטע שילער אין לאַבאָראַטאָריום, וואו אַהין עס ווערט נישט דערלאָזט קיין שום ווייטיגער מענש. בכדי זייטיגע מענשען זאָלען נישט קענען זיך מאַכען א בעגריף וועגען די עקספּערימענטען פון פּראָפ. לינדעמאַן, ווערען אַלע אינסטרומענטען וואָס זענען נויטיג אַדורכצופיהרען די עקספּערימענטען אויסגעאַרבייט אין קלערענדאָנער לאַבאָראַטאָריום ליוט צייכנונגען פון פּראָפ. לינדעמאַן און זיין שטרענגסטער דיסק עציע.

דער מענש וועמענס לעבען איז אַזוי קאָסטבאַר פאַר ענגלאַנד, ווערט שטאַרק אָפּגעהיטען דורך

(ווייטער זעה 10־טע זייט)

אַ בעזוך אין ראַטען־רוסלאַנד

פון י. כאַניז

די ערשטע זאַך, וואָס וואַרפט זיך אין די אויגן יעדן בעזוכער פונעם סאָוויעטן־פאַרבאַנד, איז די גרויסע בעגייסטערונג פון די מאַסן פאַר זייער לאַנד און פאַר איהרע דערגרייכונגען. פון די יונגסטע שול־קינדער ביז זקנים זענען אַלע דורכ־געדרונגען מיט אַזאַ שאַפונגס־פרייד, וואָס האָט צו זיך קיין גלייכן נישט.

ווי עכט יום־טובדיג איז די בוי־פרייד אין דעם סאָוויעטן־פאַרבאַנד! קיינער גרייט דאָרטען נישט אָן פאַר זיך אַליין קיין פאַרמעגען. דערפאַר האָבען דאָרטען קינד און קייט דאָס געפיהל, אַז יעדער ניי־פאַראַקוירטער העקטאַר באָדען, יעדע פאַרגרעסערטע פיה־סטאַדע, יעדע נייע פאַבריק, הויז, מאַשין, באַהן־ליניע, קאַנאַל, מינע, זענען א בייטראַג צו אַלעמענ׳ס וואוילשטאַנד; אַ נייער ציגעל אין דעם גרויסען בנין פון מענשליכער פערהויבונג!

מען דאַרף זעהן מיט וואָס פאַר אַ טיפען איבער־ערעס סאָוויעטישע מענשען פאָלגען נאָך יעדען ברעקעל פאָרטשריט אין זייער לאַנד. געהען מענ־שען פון דער אַרבייט, פון דער שולע, פון אָנבייסען, אָדער פון טעאַטער, וועלען זיי נישט פערפעהלען אָפצושטעלען זיך ביי אַ נייעם בנין, וואָס האַלט אין וואַקסען, בעטראַכטען אַלץ מיט די אויגען פון באַלעבאַטים, וואָס מוזען וויסען גענוי, ווי עס האַלט מיט זייער האָב און גוטס.

דערפאַר איז דער בעליבטסטער בעגריסונגס־טיטעל ביי דערוואַקסענע מענשען אין סאָוויעטען־פאַרבאַנד איצטער נישט „טאָוואַרישטש“ (חבר), אָדער „גראַזשדאַנין“ (בירגער), ווי דאָס איז געווען אין דער מאָדע זינט דער רעוואָלוציע, נאָר „כאָזאַאין“ (בעל־הבית).

האָט מען זיך געדאַרפט ספראַווען מיט אַזאַ שווער שטיקעל אַרבייט, ווי דער ערשטער טייל פון דער מאָסקווער .

וויל מען שטאַרק פערליבען סאָוויעטישע טוער, — איז דאָס העכסטע, וואָס מען זאָגט, אַז זיי זע־נען גוטע בעלי־בתים. ווערען יעדען גוטען קאָל־כאָזניק אין דאָרף, ווערען אָנפיהרער פון וועלכער עס איז אַרבייט ביי אַגריקולטור, אינדוסטריע, פערקעהר און פערבינדונג — ווערט איהר, פון איינעק סאָוויעטען־פאַרבאַנד ביזן צווייטען, הערען דעם העכסטען שבח: „ער איז אַן אויסגעצייכנטער בעל־הבית“.

קורץ, אויף יעדען טריט הערט איהר איצט אין סאָוויעטען־פאַרבאַנד דעם נייעסטען יחוס־טי־טול „כאָזאַאין“.

פעהלט אייך אַ שוועבעלע צו פערריכערען אַ סיגאַרעט, שטעלט ער אייך, אָט מיט דער העפ־ליכער בקשה: „באַלעבאָס, גיט פייער“. קאָנטראָ־ליאָרען אויף די טראַמוואַיען און באַהנען ווענדען זיך צו אייך: „באַלעבאָס, דערלויבט אָנצוקוקען אייער בילעטעל“. וואו איהר קעהרט זיך און וואו איהר ווענדט זיך הערט איהר נאָר „כאָזאַאין“, „כאָזאַאין“.

און ווען איהר פאָהרט איבער רוסלאַנד, דער־פיהלט איהר באַלד, אַז די דאָרטיגע איינוואוינער האָבען אַלע אויסגעוואַכען צו שטאַלצירען איצט מיט זייער באַלעבאַטישקייט. דאָס לאַנד וואַקסט און בליהט אויף אַ וואונדערליכען שטייגער. די אַמאָליגע ווילדע סטעפּעס און זומפּעס ווערען פערוואַנדעלט אין נוצליכע מענשליכע ישובים; אין מדבריות וואַקסען אויס ריזיגע אינדוסטריעלע צענ־טערס; פערוואָרלאָזטע דערפער ווערען קולטורעלע היימען פאַר דריי־פערטעל פון דער סאָוויעטישער בעפעלקערונג; פון שטעטלעך ווערען שטעט און פון גרויסע שטעט מעטראָפּאָליעס, וואָס דאַרפען זיך נישט שעמען אין פערגלייך מיט די גרעסטע שטעט פון אייראָפּע.

די דאָזיגע איבערמענשליכע אַרבייט איז אויפ־געטון געוואָרען ביי די גרעסטע שטערונגען, נאָך אַ שווערער מלחמה און שווערען בלוטיגען בירגער־קריג, מיט אויסגעמאַטערטע הענד, אָהן געצייג אָדער קאַפּיטאַלען, און אין אַזאַ קורצען פעריאָד ווי אכט יאָהר!

פאַר׳ן וועלט־קריג האָט די צאַרישע רוסלאַנד געהאַט אַרום 90 פּראָצענט פון דער בעפעלקערונג אין די דערפער און בלויז וועלכע צעהן פּראָצענט אין די שטעט. האַנדעל און אינדוסטריע איז דאָר־טען געשטאַנען אויף דער נידעריגסטער שטופע. דאָס ביסעל אינדוסטריע, וואָס דאָס צאַרישע רוסלאַנד האָט פערמאָגט, איז געלעגען אין די הענד פון אויסלענדישע קאַפּיטאַליסטישע קאָנצערנען. עקאָנאָמיש איז די שטאָלצע, ריזיגע, צאַרישע אימפּעריע געווען נישט מעהר ווי אַ קאָ־לאָניאַלע מדינה, וואָס איז עקספּלואַטירט געוואָרען פון דייטשען, פראַנצויזען, בעלגיער, ענגלענדער און אַנדערע פרעמדע קאַפּיטאַליסטען.

ביים סוף פון דער מלחמה, וואָס האָט רוסלאַנד אָפּגעקאָסט אין גוטס — און דערהויפט אין בלוט — מעהר ווי וועלכע עס איז אַנדער מדינה, האָט די רעוואָלוציאָנערע אָרדנונג נאָך פערלוירען פער־לען אין די באַלטישע ראַנד־לענדער, וואָס האָבען געהאַט אַביסעל מעהר אינדוסטריע, ווי צענטראַל רוסלאַנד, אוקראַינע און די איבעריגע טיילען פון דער אַלטער אימפּעריע.

אין די שטעט געפינען זיך איצט שוין נישט קאַרגע 10 פּראָצענט, נאָר איבער 25 פּראָצענט פון דער בעפעלקערונג. די דאָזיגע שטאָטישע בעפעל־קערונג האָט שוין געשאַפען אַ שווערע אינדוסטריע, וואָס איז די צווייטע אין דער וועלט. זי האָט ענט־וויקעלט אַלע אינדוסטריען אויף אַ קאָלאָסאַלען שטייגער און האָט געלייגט דעם פונדאַמענט פאַר דער ווייטערדיגער ענטוויקלונג ביז צו יענער שטופע, ווען די אייגענע אינדוסטריעס וועלען קאָנען בע־פרידיגען אַלע אויסגעוואַקסענע פאָדערונגען פון אַ הונדערט און זיבעציג מיליאָניגער בעפעלקערונג, וואָס האָט ערשט דערוואַכט צו אַ קולטורעלען לעבען.

די דאָרפישע בעפעלקערונג פון דערשלאָגענע פויערים, מיט אַ קליינעם פּראָצענט וואָס האָט בער־האַט גענוג צו עסען און פּראָסטע קליידער אָנצו־טון, דערנעהנטערט זיך אַלץ מעהר צום שטאַנד פון פאַרמערס אין ציוויליזירטע לענדער. פאַרהאַן נאָך, אמת, גענוג אָפּגעשטאַנענקייט אין דער סאָ־וויעטישער אַגריקולטור, אָבער דעם אָרט פון אָקסען און פערד פערנעמען אַלץ מעהר טראַקטאָרס און אַלע אַנדערע מאָדערנסטע אַגראַר־מאַשינען, וואָס די סאָוויעטישע אינדוסטריע אַליין פּראָדוצירט. עלעקטריציטעט בעלויכט די הייזער און פערגרינ־גערט פיל, פיל אַרבייטען אין פעלד און אַרום די איבעריגע טיילען פון דער ווירטשאַפט כאָטש דער פּראָצענט פון עלעקטריפיצירען די דערפער איז נאָך ערשט ביים סאַמע אָנהויב. שוין איצט איז די לאַגע פון דעם סאָוויעטישען פויער בעסער פון דעם בע־וועהנליכען שטאָטישען אַרבייטער.

„ליטע איז שטענדיג געווען און וועט שטענדיג בלייבען דאָס פאַטערלאַנד פון אַלע נאַציאָנאַליטעטען, וואָס בעוואוינען זי“

ענטפער פון ליטווישען מלוכה־פּרעזידענט אויף אַ יודישע בעגריסונג

קאָוונע. (יט״אַ). אויף אַ פייערונג אין יאַ־נאָווע ביי קאָוונע האָט דער ליטווישער מלוכה־פּרע־זידענט פּראָפ. אַ. סמעטאָנאַ, ענטפערענדיג אויף אַ בעגריסונג פון פאָרשטעהער פון דער אָרטיגער יו־דישער קהלה, געהאַלטען אַ רעדע, אין וועלכער ער האָט צוו. אַנד. ערקלערט:

ליטע איז תמיד געווען און וועט אויך אין דער צו־קונפט בלייבען דאָס פאַטערלאַנד פון די אַלע נאַציאָנאַ־ליטעטען וואָס האָבען זי בעוואוינט. דער היינטיגער ליטווישער שטאַט האַלט זיך פעסט אָן די אַלטע טראַ־דיציעס פון דעם לאַנד, וועלכע הייסען איהם געבען אַ מקום־מקלט אַלע פערפאָלגטע, שוין אין אַלטע צייטען האָט גרויס־ליטע גאַסטפריינדליך אויפגענומען ביי זיך די יודען, וואָס זענען פערטריבען געוואָרען און נט קוועלט אין שכנותדיגע לענדער.

איך איצט — האָט דער פּרעזידענט פאָרטגע־זעצט — בעמיהט זיך די רעגירונג פון ליטע אויפ־צוהאַלטען די גלייכע בעציהונגען צו דער יודישער מינדערהייט, איך בין איבערצייגט, אַז די פערטרע־טער פון דער יודישער בעפעלקערונג האָבען אויפ־ריכטיג אויסגעדריקט די ליבע פון דער יודישער בע־פעלקערונג צו ליטע, און איך האָף, דעריבער אַז די שווערע אחריותפולע אַרבייט פון שטאַט וועט גע־פיהרט ווערען אין פולער ברידערליכקייט צווישען ליטווינער און יודען.

לסוף האָט דער מלוכה־פּרעזידענט געבראַכט צום אויסדרוק זיין אויפפאַסונג פון די בעגריפען „ליט־וויש פאָלק“ און „ליטווישע נאַציאָנאַליטעט“. לויט זיין אויפ־פאַסונג געהערען צו דער ליטווישער נאַציע אַלע בירגער אָהן אונטערשייד פון נאַציאָנאַליטעט און גלויבען. אַז די אַלע אָנגעהעריגע פון דער ליטווישער נאַציע, וועלכע האָבען צו טראָגען גלייכע, דורכן שטאַט אויף זיי אַרויפגעלייגטע פליכטען, האָבען אויך דאָס רעכט צו פאָדערען אַלע פּריווילעגיעס פון וועלכע עס קען געניסען יעדער לאָיאַלער מיטגליד פון דער ליט־ווישער שטאַטס־געמיינשאַפט.

אַבליגאַטאָרישקייט פון דער יוד. שפּראַך אין ביראָ־בידזשאַן

מאָסקווע (יט״אַ) לויט דעם בעשלוס פון פּרע־זידיום פון פּאַרטיי־קאָמיטעט אין ביראָ־בידזשאַן ווע־רען אַלע אָנפיהרער פון מלוכה־אַנשטאַלטען און אָר־גאַניזאַציעס פון דער יודישער אויטאָנאָמער געגענד געוואָרענט, אַז פאַר נישט־אויספיהרען די פעראָרד־נונג וועגען דער אַבליגאַטאָרישקייט פון אַריבערגע־פיהרען אויף דער יודישער שפּראַך די אַרבייט פון די מלוכה׳שע, ווירטשאַפטליכע אַנשטאַלטען און אָר־גאַניזאַציעס, וועלען זיי צוגעצויגען ווערען צו פער־אַנטוואָרטליכקייט.

דער שטאָטישער פּאַרטיי־קאָמיטעט וועט פער־פליכטען אין א פינף־טאָגיגען טערמין דורכצוקאָנט־ראָלירען אַלע אַנשטאַלטען, אונטערנעהמונגען, אוי־בערוואַנדערישע קאָלכאָזען א.ד.גל. צי זיי פיהלען אויס די בעשטימונגען וועגען פיגורירען די יודישע שפּראַך.

די קאָלכאָזען פון קרים ערוואַרטען אַ גו־טע גערעטעניש.

מאָסקווע. (יט״אַ). פון 10טען ביזן 18טען מאי האָבען אין קרים אָהן אויפהער געבלאָזען שטאַרקע טרוקענע מזרחדיגע און צפון ־ מזרחדיגע ווינטען. די שטעפּ פון קרים. אין די פריהערדיגע יאָהרען האָ־בען אַזעלכע ווינטען שטענדיג געבראַכט אַ גרויסען אומגעוועהנליכען שאַדען. דיעס יאָהר איז די גערעטעניש טראָץ די 10־טאָגיגע טרוקענע היסע ווינטען זעהר א גוטע. דער סוד ליגט אין דעם וואָס די יודישע קאָל־כאָזניקעס האָבען זיך אויסגעלערנט צו בעאַרבייטען די פעלדער און ווינטערשוצער לויט די אַלע כללים פון דער אַגראָנאָמיק זיי קעמפען מיט די ווינטען און טרוקענישען דורך פערהיטען די פייכטקייט וואָס די ערד זאַמעלט אָן פאַר ווינטער דורך בעזייען די פעל־דער א.אַזוו. אין די יודישע קאָלכאָזען פון קרים ווערען געמאַכט די לעצטע פּאָרבערייטונגען צום שניט די קאַמפּאַניען וועלען דורכגעפיהרט ווערען אויסשליס־ליך דורך מיטלען קאָמבאַיניערקעס.

דאָנער קאָזאַקען צו גאַסט ביי יודישע קאָלכאָזניקעס.

מאָסקווע (יט״אַ). די דאָנער קאָזאַקען פון דער ס.אַניצע (קאָזאַקישען דאָרף) ציםליאַנסקאַיאַ קומען די טעג מיט אַ רעוויזיט צו די יודישע קאָלכאָזניקעס פון ניי־זלאַטאָפּאָליער ראַיאָן זיי קומען בעקענען זיך מיטן לעבען פון די יודישע קאָלכאָזניקעס און זעהען צי האָבען זיי אויסגעפיהלט וואָס זיי האָבען אויף זיך גענומען אין דעם סאָציאַליסטישען טעווועט״, וואָס איז געשלאָסען געוואָרען צווישען זיי און דעם ניי־זלאַטאָפּאָליער ראַיאָן.

אין ראַיאָן גרייט מען זיך שטאַרק צו בעגעגענען די געסט, מען רייניגט אָפּ די פעלדער פון גראָז־מיסטען, מען רייניגט די הויפען, מען קאַלכט די הייזער פון דרויסען און פון אינעווייניג, מען נעהמט זיך גרייט אָנצונעמען, מען פיהרט דורך עלעקטרישע בעלייכ־טונגען א.ד.גל. עס גרייט זיך דער כאָר און אָרקעס־טער, עס וועט פאָרקומען אַ דאָנאָנישע קינדער אָלימ־פּיאַדע, רייטער־פּיעטיקעטען און אַנדערע פערווילונגען.

Dr. med.
Sadokierski
כירורג פון צייהן און יאַסלעס
Piotrkowska 164 tel 114-20.

ר. מלאַר
דאָן־דאָמינגאָ
ראָמאַן

101

— א יוד דאַרף זיין אַ יוד. דאָס איז דער רצון פון דיין מאַמען, עליה השלום (דעם פּאָטערס נאָמען האָט ער אויסגעמידען צו דערמאָנען). נישט קיין דרך צו געהן אין קרומע וועגען, גיי אלהים בשלום, מאַרמען, מען זאָל דערלעבען, וועסט גיין אויפן קבר בעשטעלען אַ מצבה, און מקיים זיין... און איבער־טיטערדיג זיין אייגען וואָרט, איז ער זיך פערלאָפען אַזוי במעט אַריינגערופט דאָניען: וועסט „זי“ הייר־טען צוריקפאַהרען אין איהר מדינה אריין, און השם־יתברך וועט דיר העלפען.

ער האָט נאָכאַמאָל אַריינגעשטעקט זייטע פינגער אין דאָניעס האַנד אַריין. מיט דער אַנדערער האַנד אויף די פּלייצעס האָט ער איהם אַרויסבעגלייט און אַרויסגעשיקט.

קאַפּיטעל דריי

אין דער טיר פון גאַרקיך האָט ער געטראָפען די־נעלען, זי האָט אַכטונג געגעבען אויף די קונים און עמיצען אַריינגעקוקט און אפשר דאָניען אַליין, ווען זי האָט איהם געזעהען שאַרען זיך איבערן שוועל, גלייך גוי ער וואָלט געטאַפּט אין דער פינסטערניש עם וואָס, האָט זי זיך צורעכט געמאַכט די האָר, איינ־געריבען מיט די שפּיצן ציינדלעך אין די ליפּען אַ־ריין, כדי זיי זאָלען ווערען בלוטיג פרישער און רויט־ער, זי האָט איהם ווי א גוטע־בעקאַנטען אָנגענומען אַנטקעגען אַרויס, געאַווערט און פערשייט איהם פער־שטעלט דעם טיש.

— פונוואַנען קומען זי דאָס אַזוי שפּעט?

דאָניע האָט דערקענט אַז דאָס מאַכט זי זיך אַזוי, אַז זי ווייסט פונוואַנען ער קומט. אַז זי ווייסט, נאָך וואָס ער איז געגאַנגען, און וואָס איהר שאַטע האָט דאָרט געטאָן. ער האָט אַפילו חושד געווען אַז דאָס האָט זי דעם פּאָפּיראָסניק געשיקט ער זאָל שטיין אָנ־געפּריטש אונטער דער טיר פון רב. האָט ער איהר מעד ענטפערט:

— פון רב.

זי האָט זיך קאָקעטיש פונאַנדערגעלאַכט, אַז די „פּאַרשוינען“ וואָס זענען געזעסען אין חדר „משׂשׂי כ ע“ און געדרעמעלט ביי די לאַנגע טישען, האָבען גענומען שאַרען זייערע הענד איבער די פּנימער:

— וואָס האָבען זי געפּעט צו זמן ביים רב?

— איינס מאַמעשי איז אויך דאָרט געווען.

— מיין מאַמעשי? — האָט זי זיך אַזוי הויך פערוואונדערט, אַז איהר קולכל האָט זיך צושפּאָטען אין דער פינסטערניש אַריין און עס האָט זיך געדאַכט ווי עס קלינגט אַן אויף די שלאָפענדיגע שויבען.

זי האָט זיך דערמאָהנט, אַז סאָוויעטישע קען נאָך אָנקומען, איז זי מיטצימאָל אַר. בעשטאַלען פון קול און געפרעגט שוין זאַן דיר שאלה:

—אפשר זאָל איך פאַר איהם אויסמעלדונגען אונ־טערן טישעל?

ער האָט נישט געוואוסט, גאָט זי מיינט, האָט זי קלאָר געמאַכט:

— זיי וועלען טרינקען טיי?

דאָניע האָט זיך שרעקסען און געפרעגט:

— איבעריגעדע.

— וואָס האָבען די געזאָגט?

— אַ שיינעם דאַנק.

דינעלע האָט געצויגען מיט די אַקסלען:

— פרעגען זי מיך בחרם ווי אַזוי מען זאָגט עס.

איבער שטעטעל האָט זיך געשפּרייט דער נעפּעל־ד נאָך הערבסט. די נעכט זענען געווען אַנגעפיהלט מיט נערוועזיש ווי אַ קעסעל מיט פּאַרע, דאָניע האָט געשפּריצט פון קעלט און געציטערט די פּייכט־קייט... דינעלע איז געווען דריקט און קאָקעטיש, האָט איהם אויפגעשטעלט דעם קאָלנער און איהם צוגע־דריקט ביים האַלז, ווי צוהערוויערען.

דורך דער צייט האָט ער נישט איינמאָל מעהר טראַכט וואָס איז ווערט דער פּאָפּיראָסניק און פאַרוואָס זעהט מען איהם נישט צוריק פונם רב? אָבער דינעלעס צור־מוליען זיך מיט איהר יונגען קערפּער געהאָנגען צו איהם האָט אַלעמאָל אונטערגעשוואונקט שטיקער פון זיין מוחשבען און דער זכרון איז ווי אַוועקגעשוואונ־מען:

— די ווייסען אַז מיין נאָמען איז פּונקט ווי איהרס: דינעלע און — דאַניעלע.

— איך הייס נישט דאַניע — האָט ער אָפּגע־האַקט.

— ווי אַ נאָך דען?

— דאָמינגאָ.

— וואָס פאַר אַ נאָמען איז דאָס?

— אַ שפּאַנישער נאָמען.

— און איך וועל דען קענען מאַכנאַגען?

זי האָט די לעצטע זאַצען בעטאָנט ווי ווענען אַ זאַך, צו וועלכער זיי זאָלען האָבען אַ שייכות, זי האָט בעטאַפּט יעדעם וואָרט, ווי אַ כלה ערב דער חתונה בע־טראַכט די מעבעל, וואָס זי דאַרף איינהאַנדלען און זוכט אויס דאָס, וואָס וועט איהר בעקוועמער זיין.

דערנאָך האָט זי זיך געווענדעט צו איהם:

— „זי“ רופט איהם מיט יענעם נאָמען?

דאָניע האָט זיך געגעבען אַ כאַפּ, ווי ער וואָלט איינגעשלונגען אַ גליהענדיגע קויל. ער האָט געגעבען אַ הויב אויף דעם קאָפּ אינדערהויך, אַרויסגעשאָסען אַ פייערדיגען בליק צו דער פינסטערניש פון הימעל גלייך ער וואָלט געזוכט דאָרט טראָסט, ער האָט נישט קיין מוט געהאַט אָפּצונעהמען איהרע זייד־ענע הענטלעך, וואָס האָבען זיך ווי פון א טרינקענ־דיגער געהאַלטען שטייף אין זיין אויפגעשטעלטען קאָלנער—האָט ער, אַנשטאָט אַפּצורייסען זי נאָך מער צוגעצויגען, ער האָט דערפיהלט איהר קליינעם קער־פּער כמעט הענגען אויף זיין ברוסט, און דאָס וואַרעם־קייט פון איהר פנים האָט זיך דערנעהנטערט צו זיי־נע באַקען.

איבער אַנשטאָט אַ קוש וואָס זי האָט זיך געריכט (זי האָט שוין געהאַלטען אויסגעשטרעקט די ליפּען און צוגעמאַכט די אויגען) האָט ער זיך געגעבען אַ ציה אַרויס פון איהר, מיט דער פּלייצע האָט ער גע־געבען אַנשפּאַרען אויף די שויבען־טיר, די לאָמטערנע איבער דעם שילד, וואָס איז שוין, דאַכט זיך, גע־האַט אויסגעלאָשען, האָט זיך געגעבען אַ צאַפּעל־אויף מיט אַ פלאַמעל ווי אַ בליצער, מאָמענט בליץ.

דינעלע איז געבליבען נעקרענקט און פערדריס־לער און איהר פּנים האָט זי אויסגעלאָזט צו די דרעה־טלענדיגע „פּאַרשוינען“, זידלענדיג זיי מיט סאַר וויצקעלעם קללות, דערביי נישט קאַרגענדיג קיין שבועה־וערטלעך צום מאַמעלע, מיט זייערע פּרנסות, וואָס מען איז פערקויפט ביימאָג און ביינאַכט.

די „פּאַרשוינען“ האָבען זיך געפיהלט אַזוי ווי „פערזינדיגט“ דערמיט וואָס זיי האָבען אפילו קיין „גלעזעל וואַרעמס“ נישט בעשטעלט, און אויסגליי־כענדיג זיך פון איינגעוועסעניש האָבען זיי זיך אויף צוויי גענומען אַרויסשאַרען פון חדר גאַרקיך.

ווען דאָניע איז שפּעט נאָך האַלבען נאַכט אַהיים געקומען, איז ער געווען שטאַרק צעשראָקען און צע־טראָגען, ער האָט זיך אַרומגעדרייט ביי זיך אין חדר גלייך ווי אַ שלאַנג וואָלט אַריינגעלאָזט איהר גיפט אין זיינע אבֿרים, כאָטש ער האָט געטראָפען שלאָ־פען אין זיין בעט, עס האָט זיך געברענט אַ נאַפט־לעמפּעל און איהר גאַנץ פּנים איז געווען איינגער־טונקט אין גערייכטען שאָטען

(פאָרטזעצונג קומט).

האַנדווערקעריי און האַנדעל

אויף דער וואך

אָרגאַניזאַציע פון קליינע פּראָדוצענטן

די קליינע פּראָדוציר וואַרשטאַטן לעבן אי בער אַ שווערע צייט. ס׳איז אַ שווערע צייט אי פאַר די וואַרשטאַטן, וועלכע זענען געבליבן ווירטשאַפטליך זעלבסטשטענדיג (ד. ה. וואַרשטאַטן פון זעלבסטשטענדיגע האַנדווערקער), אי פאַר די וואַרשטאַטן, וועלכע זענען שוין נישט מעהר זעלבסטשטענדיג (ד. ה. וואַרשטאַטן פון כאַלופּניקעס).

אויב אַמאָל איז דער גורל פון די וואַרשטאַטן פון ערשטען טיפּ געווען אַ סך אַ בעסערער, איידער פון צווייטען טיפּ, האָבן זיך איצט אין ביידע קאַטעגאָריעס אויסגעגליכען די מעגליכקייטען צו דערהאַלטען זיך ביים לעבען און צו קריגען אַרבייט. ביידע מינים ליידען פון מאַנגעל אין אַרבייט, און דאָס דערפיהרט די בעזיצער פון די וואַרשטאַטן צו פּאַקטישער (אויב נישט פאָרמעלער) אַרבייטסלאָזיגקייט.

ס׳איז דעריבער קיין חידוש נישט, וואָס ביידע זיכען אַן אויסוועג פון דער לאַגע, ווייל זיי זענען טיף איבערציייגט, אַז ווייטער קאָן עס שוין אַזוי נישט זיין.

אין דער צייט פון קריזיס, ווען די פאַבריקען האָבן אָנגעהויבען „רעאָרגאַניזירען" די פּראָדוציר־פּראָצעסען און מאַסענווייז צו רעדוצירען זייערע אַרבייטער, האָבן די כסדר וואַקסענדיגע מאַסען נישט־בעשעפטיגטע אַרבייטס־הענד געקאָנט זוכען אַרבייט בלויז אין די קליינע וואַרשטאַטן.

ביי אַזעלכע בעדינגונגען וואָלט די קליינע פּראָדוקציע געוואַלדיג געמוזט אויסוואַקסען, ווען נישט די פאַרשידענאַרטיגע שוועריגקייטען, אויף וועלכע די ניי־געבילדעטע און ווירטשאַפטליך־שוואַכע וואַרשטאַטן האָבן זיך אָנגעשטויסען. אָבער נישט געקוקט אויף די שוועריגקייטען, ווייזט די פּאַקטישע צאָהל קליינע וואַרשטאַטן פונדעסטוועגען אַרויס אַ טענדענץ צום וואַקסען (אגב בעמערקט, די אָפיציעלע סטאַטיסטישע דאַטען לייקענען עס אָפּ). אַ סך וואַרשטאַטען עקזיסטירען בעהאַלטענערהייט קויפען נישט אויס קיין פּאַטענטען, צאָהלען נישט קיין שטייערען און קיין סאָציאַלע פאַרזיכערונגען, ווי עס ווייזען אָן די ווירטשאַפטליכע זעלבסטפאַרוואַלטונגען, אין אונזערע גרעסערע שטעט זענען אַזעלכע נישט־לעגאַלע וואַרשטאַטן פאַרהאַן אין די טויזענטער.

אונזער קליינע פּראָדוקציע האָט אַרויסגעוויזען אַ בעדייטענדע צופּאַסונגס־קראַפט, אויף וויפיל עס האַנדעלט זיך וועגען דעם וואוקס פון דער צאָהל וואַרשטאַטן, אָבער ליידער לאָזען זיך דאָ נישט מערקען קיין שום ראַציאָנאַליזירונגס־טענדענצען. פאַרקערהט: מיר שטעלען פעסט אויף דעם האָזיגען געביט אפילו א געוויסן צוריקגאַנג.

דערויף זאָגט עדות דער פּאַקט, אַז אויף איין קליינעם וואַרשטאַט פאַלט אויס אַלץ אַ קלענערע צאָהל אַרבייטער. די דורכשניטליכע צאָהל בעשעפטיגטע גרייכט איצט אפילו נישט צו 2 פּערזאָן. דערפון איז קלאָר, אַז אין אַ סך וואַרשטאַטען אַרבייט אָהן אַ געהילף בלויז איין פּערזאָן, ד. ה. דער אייגענטימער אליין.

אַזוי ווי אפילו אין אַ קליינעם וואַרשטאַט פאָדערט די אַרבייט אַ טיילונג אויף מעהר קוואַליפיצירטע פונקציעס, וואָס זענען פאַרבונדען מיט פעהיגקייטען און פאַכמענישער אויסבילדונג, און אויף איינפאַכערע פונקציעס, וועלכע עס קאָן אויספיהרען א צוגעלערנטער אָדער נישט קוואַליפיצירטער אַרבייטער, — מוז מען אָנערקענען, אַז וואַרשטאַטען, וועלכע בעשעפטיגען צוויי פּערזאָן אָדער אָפּט אפילו בלויז איין פּערזאָן, זענען ווירטשאַפטליך שלעכט אָרגאַניזירט; אין אין דיזעלביגע פּערזאָן מוז אויספיהרען אַלע אַרבייטען, וועלכע זענען נויטיג אין געגעבענעם וואַרשטאַט. דערפון ליידט די אויספיהרונג, די אַרבייט גייט נישט ווי עס געהער צו זיין, און קודם כל איז זי צו טייער.

אויב אין בזשעזשין האָט זיך שניידעריי אַזוי ענטוויקעלט און האַלט אויס אַזאַ אומגעהויערע קאָנקורענץ, איז עס דאָך קודם־כל דערפאַר, וואָס דאָרט איז איינגעפיהרט געוואָרען א ווייטגייענדיגע אַרבייטס־פאַרטיילונג אין צוויי ריכטונגען. ערשטענס האָבן מיר דאָ אַ פאַרטיילונג פון דער אַרבייט צווישען די וואַרשטאַטען: איין וואַרשטאַט אַרבייט אויס בלויז מאַרינאַרקעס, דער צווייטער — בלויז הויזען, דער דריטער — בלויז קאַמיזעלקעס. צווייטענס ווערט אָנגעווענדעט אַן אַרבייטס־פאַרטיילונג אינעווייניג אין וואַרשטאַט: איין אַרבייטער שניידט בלויז צו, דער צווייטער — בייט גלי׳י אויף דער מאַשין, אַ דריטער — ענדיגט אויס די לעכלעך און נייט צו קנעפּלעך, א פערטער — פּרעסט א. אַז. וו. אַזוי אַרום טיילט זיך די גאַנצע אַרבייט ביים אויספאַרטיגען א קאָמפּלעט פון אַן אַנצוג אויף 15—20 פאַרשידענע פונקציעס, און דאָס מאַכט די פּראָדוקציע ראַציאָנעלער און ביליגער און גיט בזשעזשין א גרויס איבערגעוויכט איבער די אַנדערע צענטערען פון שניידערישער מאַסען־פּראָדוקציע.

די פאָדערונג פון ווייטגייענדיגסטער אַרבייטס פאַרטיילונג, וועלכע געהערט צו די הויפּט־עלעמענטען פון פּראָגרעס אין דער גרויס־אינדוסטריע, איז אין דער פולער מאָס גילטיג אויך פאַר דער קליינער פּראָדוקציע.

פון דער דאָזיגער פאָדערונג דרינגט אַרויס די נויטיגקייט פון א צוזאַמענאַרבייט צווישען די קליינע פּראָדוצענטן. אָט די נויטווענדיגקייט דרינגט אַרויס אויך פון אַנדערע מאָמענטען. די קליינע פּראָדוצענטן (אי האַנדווערקער אי כאַלופּניקעס) זענען בכלל ווירטשאַפטליך צו שוואַך, אַז זיי זאָלען קאָנען, בפרט אין היינטיגע צייטען, אינדיווידועל בייקומען די אַלע שוועריגקייטען און שטערונגען, אויף וועלכע זיי שטויסען זיך אָן.

בעמענדיג אין אכט דעם סאָציאַלען כאַראַקטער פון די קליינע פּראָדוצענטן, שיינט קאָאָפּעראַציע צו זיין די בעסטע פאָרם פאַר זייער ווירטשאַפטליכער צוזאַמענאַרבייט.

ליידער האָט די קליינע פּראָדוקציע אין פּוילען ביז היינט נאָך נישט בעוויזען זיך צו פאַראייניגען און אַרויסצוטרעטען קאָלעקטיוו. אמת, אין פאַרשידענע ערטער זענען אין דער ריכטונג געמאַכט געוואָרען געוויסע פּרובען, זיי האָבן זיך אָבער אַלע בדרך כלל געענדיגט מיט א דורכפאַל. ווייזט אויס זענען זיי געמאַכט געוואָרען נישט ווי עס געהער צו זיין, און עס זענען נישט גענומען געוואָרען אין אכט די בעדינגונגען, וואָס אָהן זיי איז אוממעגליך א דערפאָלג.

פון מאָרגען אָן געהט אַריין אין קראַפט
דאָס נייע וועקסעל און טשעקען־געזעץ

מאָרגען, דעם 1 יולי, געהען אַריין אין קראַפט צוויי געזעצען, וואָס האָבן אַן ערשט־קלאַסיגע בעדייטונג אין ווירטשאַפטליכען לעבען, — דאָס וועקסעל־געזעץ און דאָס טשעקען־געזעץ. עס איז זעהר וויכטיג, אַז יעדער סוחר, קרעמער, און פאַבריקאַנט זאָל גוט געדענקען די וויכטיגסטע געזעצען פון אָט די צוויי געזעצען.

אויב אַ וועקסעל איז ביים אויסשטעלען נישט געוואָרען פולשטענדיג אויסגעשריבען, און איז דערנאָך פאַרפולקאָמט געוואָרען נישט אין הסכם מיט דער אָפּגעמאַכטער פאַרשטענדיגונג, קאָן מען נישט אַרויסטרעטען געגען בעזיצער פון וועקסעל מיט אַ פאָרוואורף, אַז ער האָט געטון אַנדערש ווי עס איז געוואָרען פאַרשטענדיגט. אַן אויסנאַהם איז נאָר אויב דער וועקסעל־בעזיצער האָט דעם וועקסעל אָפּגענומען מיט אַ שלעכטער כוונה, אָדער ביים איבערנעמען דעם וועקסעל איז ער בעגאַנגען אַ גרויסע פאַרנאַכלעסיגונג.

וואָס אייגענטליך קען הייסען לויט׳ן אַרט. 10 אויב מען בעגעהט אַ וויכטיגע פאַרנאַכלעסיגקייט ביים אַרויסגעבען דעם בלאַנקאָ וועקסעל, ביי וואָס מען קאָן יאָ אין געריכט אַרויסטרעטען מיט טענות געגען וועקסעל?

למשל, מען האָט אַרויסגעגעבען בלאַנקאָ וועקסלען אָהן אַ טערמין, דאָס קען מען נישט אָננעהמען פאַר אַ וויכטיגע פאַרנאַכלעסיגקייט.

דאַגעגען קאָן מען יאָ האַלטען פאַר אַ וויכטיגע פאַרנאַכלעסיגקייט ווען מען בעצאָהלט אַ האַנדעל למשל אין אַ אויסלענדישער וואַלוטע און מען גיט אַרויס בלאַנקאָ וועקסלען און מען שרייבט נישט אויס וויפיל און וואָס פאַראַ וואַלוטע מען דאַרף צאָהלען. דערנאָך שטעלט אויס דער וועקסעל־בעזיצער דעם וועקסעל אויף אַזאַ וואַלוטע, וואָס איז פאַר איהם בעסער, צום שאַדען פון שולדיגען. אָט אַזאַ אייגענוויליג אויסשטעלען בלאַנקאָ־וועקסלען קען אויסגעטייטשט ווערען אַלס אַ וויכטיגע פאַרנאַכלעסיגקייט ביים איבערגעבען דעם וועקסעל און מען קען אין געריכט אַרויסטרעטען מיט טענות געגען וועקסעל.

ווען מען מאָהנט פאַר אַ וועקסעל אין געריכט קאָן מען נישט אַרויסטרעטען מיט אַ טענה, אַז מען האָט בעגענזייטיגע חשבונות מיט איינעם פון די, וואָס זענען אויפ׳ן וועקסעל אונטערגעשריבען. — אַזוי, איז דער אינהאַלט פון אַרט. 17 אויפ׳ן סמך פון דעם דאָזיגען אַרטיקעל קען מען נישט טענה׳ן, אַז מען האָט געגעבען אַ טובה־זשירא, אָדער אַ טובה־אונטערשריפט. ווער עס האָט אַ וועקסעל, קען מאָהנען ביי אַלע אונטערגעשריבענע און דאַרף נישט ליידען דערפון, וואָס עמיץ האָט געגעבען זיין אונטערשריפט אויפ׳ן וועקסעל אַלס טובה.

אויב דער וועקסעל איז אויסגעשטעלט אויף אַן אויסלענדישער וואַלוטע, קאָן מען די וועקסעל־סומע בעצאָהלען מיט פּוילישער געלד לויט׳ן קורס און ווערט.

די אויבענדערמאָהנטע פּרינציפּען ווערען נישט אָנגעווענדעט אין די פאַלען, ווען דער אויסשטעלער בעוואָרנט אין וועקסעל, אַז די סומע מוז בעצאָהלט ווערען אין עפעקטיווער אויסלענדישער וואַלוטע.

אויב מען שלעפּט אָפּ מיט׳ן בעצאָהלען דאָס וואַלוטע־וועקסעל, מען בעצאָהלט איהם נאָכ׳ן טערמין, האָט דער בעזיצער פון וועקסעל דאָס רעכט זיך אויסצוקלויבען, לויט וועלכען קורס ער זאָל פאָדערן פאַר׳ן וועקסעל, וואָס זאָל זיין גינסטיגער פאַר איהם. ער קאָן פאָדערן לויט׳ן קורס פון צאָהלונגס־טערמין, אָדער אויך לויט׳ן קורס פון טאָג ווען מען בעצאָהלט.

אויב מען בעצאָהלט נישט דעם וועקסעל דאַרף ער ווערען פּראָטעסטירט אין איינעם פון די צוויי איינפאַכע וואָכעדיגע טעג, וואָס קומען נאָכ׳ן צאָהלונגס־טאָג.

אויף אַזאַ אופן וועט מען די וועקסלען, לויט׳ן נייעם וועקסעל געזעץ נישט געבען צום פּראָטעסט גלייך אין ערשטען טאָג פון צאָהלונגס־טערמין, צום רעיענט דאַרף ער אָפּגעשיקט ווערען אָדער אין נעכסטען טאָג נאָכ׳ן צאָהלונגס־טערמין, אָדער גאָר אויפ׳ן צווייטען טאָג. אויב אַ וועקסעל איז צאָהלבאַר מאָנטאָג, קאָן מען דעם וועקסעל לאָזען פּראָטעסטירען דינסטאָג אָדער מיטוואָך. אויב אָבער ער איז צאָהלבאַר אין שבת, קאָן מען פּראָטעסטירען ערשט מאָנטאָג אָדער דינסטאָג.

דער אַרט. 53 זאָגט, אַז אויב מען פּראָטעסטירט נישט דעם וועקסעל אין טערמין, וואָס דאָס געזעץ בעשטימט, פאַרלירט מען דאָס רעכט צו מאָהנען דאָס געלד ביי די זשיראַנטען.

אַ קאָלאָסאַלע בעדייטונג האָט דער אַרטיקעל 102 פון וועקסעל־געזעץ, וואָס מאַכט אַ סוף צו אַלע מינים פּרעטענזיעס וועגען בלאַנקאָ־וועקסלען. אין דאָזיגען אַרטיקעל ווערט בעמליך געזאָגט:

אַ וועקסעל, וואָס איז נישט אויסגעשריבען דער צאָהלונגס־טערמין, ווערט אָנגענומען, אַז מען קאָן דעם וועקסעל מאָהנען צו יעדען טאָג און מען קאָן איהם אַזוי אַרום אָפּגעבען דעם רעיענט צום פּראָטעסטירען.

אויב מען גיט אַרויס אַ וועקסעל אָהן אַ צאָהלונגס־טערמין, קען מען זיך בעוואָרענען מיט אַ שריפטליכען אָפּמאַך ווען דער וועקסעל קאָן ווערען אויסגעשטעלט און אויף וואָס פאַראַ טערמין, אויב אָבער דער, וואָס האָט אויף זיך גענומען אַזאַ שריפטליכען אָפּמאַך האָט דעם וועקסעל אַוועקגעגעבען אַן אַנדער פּערזאָן, וועלכער רעכענט זיך נישט מיט׳ן אָפּמאַך וועגען טערמין אויסצושטעלען דעם וועקסעל, — קאָן דער אויסשטעלער נישט האָבען קיין שום טענות און פּרעטענזיעס צום לעצטען וועקסעל־בעזיצער.

דאָס נייע טשעקען־געזעץ

ווער עס שטעלט אויס אַ טשעק און ער האָט נישט אין דער באַנק אָדער קאַסע קיין דעקונג איז ער אונטערגעוואָרפען אַ טורמע־שטראָף ביז צוויי יאָהר און אַ געלד־שטראָף.

אויב דער בעשולדיגטער איז זיין פאַרברעכען בעגאַנגען נישט מיט אַ כוונה, איז ער אונטערגעוואָרפען אַ שטראָף פון אַרעסט ביז דריי מאָנאַטען, אָדער געלד־שטראָף ביז פינף טויזענד זל.

טשעקען, אויף וועלכע עס איז נישטאָ קיין דעקונג קאָנען ווערען פּראָטעסטירט ביים רעיענט אַזוי ווי וועקסלען.

אַלע אויבענדערמאָהנטע פאַרשריפטען זענען חל אויף טשעקען פון 1 יולי 1936, און ווערען נישט אָנגעווענדעט צו טשעקען, וואָס זענען אויסגעשטעלט געוואָרען פאַר׳ן 1 יולי 1936.

אויב אַ טשעק האָט נישט קיין דעקונג, ער איז נישט געווען קיין געלד אין דער קאַסע אויף בעצאָהלען פאַר׳ן טשעק איז דער אויסשטעלער פאַראַנטוואָרטליך פאַר דעם שאָדען וואָס עס קען דער פון אַרויסקומען. ער דאַרף מינדעסטענס בעצאָהלען זעקס פּראָצענט פאַר דעם נישט בעצאָהלטען טשעק.

ביז איצט האָבען די קאַסעס אין די בענק נישט אָנגענומען קיין טשעקען צום אויסצאָהלען, אויב דער אויסגעשטעלטער טערמין איז געווען אויף שפּעטער. מען האָט דאָס געלד געקאָנט בעקומען נאָר אין טערמין־טאָג. פון 1־טען יולי וועט מען זיך נישט רעכענען מיט דער דאַטע אויף דעם טשעק, נאָר מען וועט פאַר׳ן טשעק בעצאָהלען אין טאָג, וואָס מען וועט דעם טשעק פאָרשטעלען צו בעצאָהלען.

אַ טשעק דאַרף פאָרגעשטעלט ווערען אין דער קאַסע צום בעצאָהלען במשך פון צעהן טעג פון אויסשטעלען דעם טשעק. נאָך די צעהן טעג דאַרף די באַנק שוין נישט אָננעהמען דעם טשעק צו בעצאָהלען.

לויט דעם דאָזיגען פּונקט פון געזעץ, אויב עמיץ האָט צום טערמין נישט אָפּגענומען דאָס געלד פאַר׳ן טשעק, דאַרף מען צעהן טעג האַלטען גרייט אין דער קאַסע דאָס געלד אויף צו דעקען דעם טשעק.

נאָך נישט געקומען צו קיין הסכם
וועגען דער פּאַטענטען־רעפאָרם

אויף דער וועכנטליכער פאַרזאַמלונג אין צענטראַלען קליינהענדלער־פאַראיין פּאָמאָרסקאַ 15, איז די וואָך אַרומגערעדט געוואָרען די שטעלונג פון די האַנדעלס־קאַמערען בנוגע דער פּאַטענטען־רעפאָרם.

די צווישען־קאַמער־קאָמיסיע פאַר שטייער־ענינים האָט בעטראַכט אַלע בידאַיצט אַרויסגעגעבענע פּראָיעקטען און געקומען צום בעשלוס, אַז זיי זענען ווייט נישט צופרידענשטעליג און דעריבער מוזען די פּאַטענטען אומבעדינגט איינגאַנצען סקאַסירט ווערען. אַזוי אָבער ווי דאָס פינאַנץ־מיניסטעריום וועט זיך בשום אופן נישט וועלען אָפּזאָגען פון די הכנסות, וואָס ס׳ברענגען די פּאַטענטען, האָט די קאָמיסיע בעשלאָסען צו שטעלען זיך אין קאָנטאַקט מיט׳ן פינאַנץ־מיניסטעריום וועגען אַ עקוויוואַלענט וואָס זאָל דעקען די הכנסות פון פּאַטענטען, און גלייכצייטיג רופען אַ קאָנפערענץ פון די צענטראַלע ווירטשאַפטליכע אָרגאַניזאַציעס, בכדי דעם ענין ענדגילטיג אַרומצורעדען. דערביי וועלען געמאַכט ווערען שטאַרקע אָנשטרענגונגען, אַז די רעצעפּט שוין געהעכערטע שטייער־סטאַוועס זאָלען נישט געהעכערט ווערען און זאָלען זיין אַ בעשווערונג אויף לאַסט פון די האַנדעלס־אונטערנעמונגען.

גלייכצייטיג האָט די דערמאָהנטע קאָמיסיע אונטערגענומען שריט, אַז פון 1 יולי זאָל מען דער לויבען צו בעשעפטיגען א גרעסערע צאָהל געשטעלטע ביי די זעלבע קאָט. פּאַטענטען.

דער אינדוסטריע־אַמט ביי דער שטאַט־פאַרוואַלטונג
האָט אָפּגעוואָרפען דעם מעמאָריאַל פון דער אָפּאָזיציע געגען דער פאַרוואַלטונג פון יוד. בעלעבער־צעך

יודען האָבען נישט מעהר וואָס צו זאָרגען און בעזונדערס די יודישע האַנדווערקער, און נעהמען זיך צו מחלוקת אין די צעכען. סיי איין צד, סיי דער צווייטער וויל נישט אָפּטרעטען, און יעדער פּרובט צו פאַרשטענדיגונג פאַלט אַדורך. אַזאַ „גרויסע" מחלוקה איז לעצטענס פאָרגעקומען אין בלעכער־צעך. 54 מיטגלידער פון צעך האָבען זיך געווענדעט מיט אַ מעמאָריאַל, אַז די פאַרוואַלטונג פון צעך איז נישט פאָרמעל געוועהלט געוואָרען און אויך וועגען דעם, אַז מען שיקאַנירט זיי בנוגע דעם מיטגלידס־אָפּצאָהל.

די טעג איז געקומען אַן ענטפער, אין וועלכען עס ווערט געזאָגט, אַז די וואַהלען צו דער פאַרוואַלטונג פון צעך איז פאָרגעקומען פאָרמעל, עס איז אויך נישטאָ קיין טענה, וואָס א פאָרשטעהער פון דער האַנדווערקער־קאַמער האָט צוגערעדט צו וועהלען אין דער פאַרוואַלטונג מענשען, וועלכע זענען איהם געפעלען געוואָרען. ווייל די וואַהלען זענען געהיימע, און די צעטלען ווערען אייגנהענדיג אויסגעשריבען דורך די מיטגלידער, וועלכע קענען וועהלען וועמען זיי ווילען.

די קאַרדינאַלע פליכט פון יעדען צעך־מיטגליד — ווערט געזאָגט אין ענטפער — איז צו צאָהלען מיטגלידס־בייטראַג אָהן ריקזיכט אויף דער סוביעקטיווער בעציהונג צו די פּערזאָנען, וועלכע געהערען צו דער צעך־פאַרוואַלטונג. אויב אַ מיטגליד ערפילט נישט די דאָזיגע פליכט, איז די פאַרוואַלטונג מחויב אַרויסצוציהען די געהעריגע סעקוועסטען לויט׳ן אַרט. 111 פון צעכען־סטאַטוט.

ס׳זענען נישט פאַרהאַן קיין שום סיבות, ס׳זאָל אויפ׳ן אַמטליכען אופן צונויפגערופען ווערען אַן אַלגעמיינע פאַרזאַמלונג, איבעריגענס וועלען די וואַהלען צו דער פאַרוואַלטונג בקרוב פאָרקומען לויט די ענדערונגען, וואָס מוזען איצט געמאַכט ווערען אין צעכען־סטאַטוט.

אין ענטפער ווערט אויך געזאָגט, אַז דער שטאָט־פאַרוואַלטונג איז נישט קאָמפּעטענט צו פאַראָרדנען, אַז די מיטגלידער, וועלכע האָבען נישט געצאָהלט קיין מיטגליד דס־בייטראַג זאָלען צוגעלאָזט ווערען צו אַלגעמיינע פאַרזאַמלונגען מיט שטימרעכט.

אין וועלכע שעה׳ן קען פאָרקומען דער הורט־האַנדעל מיט פלייש אויפ׳ן „גאַשטשינסקי דוואָר"?

די סטאַראָסטווע האָט זיך אָנגעפרעגט ביי דער האַנדווערקער קאַמער וועגען אַ מיינונג, אין וועלכע שעה׳ן ס׳זאָל ערלויבט ווערען דער הורט־האַנדעל מיט פלייש אויפ׳ן „גאַשטשינסקי דוואָר".

די האַנדווערקער־קאַמער האָט צונויפגערופען אַ קאָנפערענץ מיט די פאָרשטעהער פון די יודישע פליישער און מ׳איז געקומען צו אַ הסכם אין דער שטעלונג. ס׳איז בעשלאָסען געוואָרען, אַז דער הורט־האַנדעל מיט פלייש אויף דעם דערמאָהנטען פּלאַץ זאָל קענען פאָרקומען אין פאָלגענדע געצייטען: אין דער זומער־צייט, פון האַלב 5 פאַרטאָג ביז 11 און פון 2 נאָכמיטאָג. אין ווינטער־צייט פון האַלב 6 פאַרטאָג ביז 12 מיטאָג און פון נאָכמיטאָג.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבן

נייער פאלקסבלאט

דינסטאג, 30 יוני — ז' תמוז תרצו

זון-אויפגאנג 3.13
זון-אונטערגאנג 8.00

באלוטער רוצחים ערמארדען 2 ברידער
ווייל זיי האבען נישט געוואלט געבען צו כוסה'נען...

(א) פערגאנגענע נאכט, האבען עטליכע באלוטער זוואנטורי סטען אויסגעפיהרט א „נאס שטיקעל ארבייט“.

געווען איז עס אויף רוזנ דיוארסקא און לאגעווניצקא, ווען די ברידער דער 26 יאהריגער מיכאל און 21 יאהריגער שטשעפאן דזשיקאווסקי זענען אהיים געגאנגען אביסעל בגילופונדיג. זענען זיי ענטגעגענגעקומען פיר פערזאן און פערלאנגט, אז די דזשיקאווסקיס זאלען זיי געבען צו כוסה'נען. בעקומענדיג אנ'אפזאג, האבען די לייט ארויסגעכאפט טאפארקעס, און גענומען האקען די זייטען (פונקט ווי אין א טרפה'נע יאטקע..) ס'האט גארנישט לאנג געדויערט, און איינער פון די ברידער מיכאל, איז געפאלען אויף דר'ערד מיט א געשפאלטענעם קאפ. דער צווייטער ברודער, שטשעפאן, זעהענדיג ווי מ'צעטרייבערט מיכאלן, איז געגאנגען פליטה, די רוצחים האבען איהם אבער דעריאגט און אויך איהם מכבד געווען מיט די טאפארקעס איבער'ן קאפ, און ער איז אויך געבליבען ליגען אין א טייך בלוט.

די שכנים האבען ארויסגערופען די פאגאטאוויע און פאליציי. דער ערשטער מיכאל איז אויפ'ן וועג צום שפיטאל געשטארבען. אויך דער צווייטער ברודער שטשעפאק ראנגעלט זיך מיטן טויט.

די פאליציי האט אדורכגעפיהרט אנ'אויספארשונג און ארעסטירט דעם הויפט-העלד, ער הייסט יוזעף בודזשינסקי, פון בזשעזשינער 77. ס'זענען פערהאלטען געווארען נאך 4 וואס זענען פערדעכטיג אין בעטייליגען זיך אין דעם מארד. צוליב דער אויספארשונג ווערען זייערע נעמען געהאלטען בסוד.

—*×*—

„פאכלייט“ פון ווארשא, קראקא און לעמבערג
געקומען קיין לאדז אויף „גאסטראלען!“ און נעבען מיאוס אריינגעפאלען

(—) אויפ'ן פאבריק באהנהויף, האבען פאליציי-פונקציאנערן ארעסטירט עטליכע „געסט“ פון ווארשא, וואס זענען געקומען קיין לאדז אויף „גאסטראלען“.

היות ווי פיל איינוואוינער פאהרען ארויס אויף די זומער וואוינונגען, איז דאס פאר גנבים „הויך-סעזאן“ צו וועלכען ס'קומען „פאכלייט“ פון דער פראווינץ.

נעכטען זענען געקומען „פאכלייט“ פון ווארשא און אנדערע שטעט אזוי ווי זיי זענען ארויס פון דער באהן, זענען זיי באלד בעמערקט געווארען פון דער פאליציי, וועלכע האט זיי ביז וואס, ווען, „זאפראשעט“ אין קאמיסאריאט אריין, זיי האבען זיך לאנג נישט געלאזט בעטען און געגאנגען.

די בחורים זענען: מאריאן זאוואדזקי און לודוויק בארקאווסקי פון ווארשא, הערש צווייגענהאפט פון קראקא, בערל פאזנאנסקי פון לעמבערג, אפגעוואורט האט זיי דער לאדזער פאסער לעאפאלד גראנאווסקי, אלע זענען זיי בעקאנטע שטוב-גנבים.

—*※*—

אנפאלען אויף יודישע דורכגעהער

(—) נעכטען זענען ווידער אין פערשידענע פונקטען פון דער שטאט פארגעקומען אנפאלען אויף יודען. צווישען אנדערע זוי מיר האבען שוין נעכטען מיטגעטיילט בעת די עקסצעסען אויפ'ן כפארטפלאץ פון „טור“ אויף לעשניא 4, איז שווער פערוואונדעט געווארען דער 24 יעהריגער שניידער וואלף ריב (אנדזשעיא 35) יו,לכען מ'האט גוט צוממיתט און די ארויסגערופענע פאגאטאוויע, נאכן פערבאנדאזשירען איהם די וואו-דען האט מען איהם אפגעפיהרט אהיים.

אויך אויף זגערזשער גאס נעבען פארק יולויאנאוו האבען אומבעקאנטע כוליגאנעס זיך גענומען צו דער ארבייט, און געשלאגען יודישע דורכגעהער.

צווישען אנדערע זענען פערוואונדעט געווארען די פערביג הער, דער 40 יעהריגע ש.יידער מיכל הערשליקאוו-טש (זגערזשער 76) און דער 18 יעהריגער משה פייגמאן, לוטאמירסקא 18.

די פאגאטאוויע האט זיי ערטיילט הילף.

די פאליציי פיהרט אנ'אויספארשונג.

7 מענשען געביסען געווארען פון משוגענע הונט

(א) אין משך פון די לעצטע צוויי יום-טעג, זענען אין לאדז 7 פערזאן געביסען געווארען פון הינט.

אויף דער בזשעזשינער גאס האט א משוגענער הונט געביסען דריי פערזאן.

אויף בזשעזשינער 115 איז געביסען געווארען די 48 יאהריגע יענטע הערמאן.

אויף נאוואפאלסקא 19 איז פון דעם זעלבען הונט געביסען געווארען ווילהעלם פידע. דער פלב האט איהם געמאכט וואונדען אין קארק און אויער.

נעבען יודישען ביתהשולם איז געביסען געווארען אברהם לוקאוויעצקי פון דאלגא 27.

אויף זשגאווסקא 14 איז געביסען געווארען דער 16-יעהריגער זיגמונד אראמינסקי.

אויף ליפאווא 44 איז געביסען געווארען מיכאל טשיכאווסקי, אויף קעלמא איז געביסען געווארען וול. יורעק.

אויף גדאנסקא איז געביסען געווארען וול. יאצקי פון פיאסקאווא 59.

פלוצים געשטארבען

(א) נעכטען איז אויף נארוטאוויטשא 66 פלוצים געשטארבען די 73 יאהריגע מאריא מאטשיעווסקא, די מוטער פון סעקרעטאר פון קרייזגעריכט מאטשיעווסקי.

שרפה

(א) אין הויז פון גוסטאוו לידער אויף דאמבראווסקא (כאיני) האט אויסגעבראכען א שרפה א טייל פון הויז איז פערברענט געווארען דער שאדען ווערט געשאצט אויף 2 טויזענד זל.

א פאסטוך צעשניטען פון א צוג

(א) צווישען דער סטאציע באבי און ראקיטשין איז ארונטערגעפאלען אונטער א צוג און צעשניטען געווארען אויף שטיקער דער 14-יעהריגער פאסטוך סטאניסלאוו מאלינאווסקי פעת ער האט געוואלט צוריקיאגען א קוה פון די שינעס, איז ער אליין ארונטערגעפאלען אונטערן צוג און צושניטען געווארען.

קיין ארץ-ישראל

גרופענווייז און אינדיווידועל.
ביליגע פרייזען. גוטע בעדינגונגען.
פינקטליכע בעהאנדלונג.

ים-אויספלוגן לאנדאו-אמסטערדאם
דעם 7/7–16/7 פון 210 זל.

„פיארדי—נארוועגי“
דעם 19/7–30/7 פון 330 זל.

אויסלענדישע הנחה-און קורציע-פעסער.
פארשטעהערשאפט פון „אינטוריסט“
אויספלוגען און רייזעס קיין רוסלאנד.
ברענגען קרובים פון רוסלאנד קיין פוילען.

אינפארמאציעס ערטיילט
דאס יודישע רייזע-ביורא
Union Lloyd
Piotrkowska 42, tel. 107-87.

דער ים יום-טוב אין לאדז

(א) דער ים יום-טוב איז אין לאדז פראכטפאל זעהר פייערליך. שבת זענען אויסגעהאנגען געווארען די נאציאנאלע-פענער און פעהנער פון ל.א.פ.פ.

זונטאג און מאנטאג איז אדורכגעגאנגען א אפילאדע פון אויטא'ס וואס זענען געווען דעקארירט ווי שיפען.

ס'זענען אויך פארגעקומען גאטעסדינסטען אין די קירכען, אויף די גאסען האבען פארעך געזאמעלט געלד לטובת דער ים-ליגע.

אפטיקעז.
היינטיגע נאכט - דיזשורען

(א) היינט ביינאכט דיזשורירען פאלגענדע אפטייקען: דזשקיעוויטש (זגערזשער 87), האחממאן (מליינארסקא 24), הישפאנסקי (פל. וואלנאשטשי 2), פערלמאן (ציגעלניאנא 32), צימער (וואלטשאנסקא 37), דאניעלעצקי פעטריק. 127), וואטישיצקי (נאפיורקאווסקיעגא 27).

פרוי שפרינגט פון 1-טען שטאק
צוליב א פאמיליען-סכסוך

(א) אויף וואווזלסקא 30, איז די איינוואוינערין יאנינא גענדאלסקא ארונטערגעשפרינגען פון 1-טען שטאק און בעקומען וואונדען אויפ'ן גאנצען קערפער.

די סיבה איז א פאמיליען-סכסוך.

אויף גראמאדזקא 58, האט זיך פערסמ'ט דער 38 יעהריגער סטעפאן מאישטשיק.

באראקירי אין כאיני

(א) אויף פרינציפאלנא 43 (כאיני) איז בעגאנגען זעלבסטמארד דער 22 יאהריגער באלעסלאוו מאנטא.

ער איז געקומען צו גאסט ביי זיינעם א פעטשעל, פלוצים איז ער ארויס אויפ'ן הויף און מיט א קוכען מעסער זיך אויפגעשניטען דעם בויך אזוי, אז די קישקעס זענען איהם ארויס, אין א גוסס'ן צושטאנד איז ער אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל.

איינברוך אין א פריצישען הויף

(א) אין גוט פון יאזעף פולאסקי בילין האבען גנבים זיך אריינגעקומען ביינאכט אין פאלאץ, מעראויסגעטראגען די דינערשאפט און צוגענומען א פעלץ און זילבער אויף א סומע פון 3 טויזענד זל.

פאליציי זוכט די איינברעכער.

טעאטער „ראזמאיטאשטשי“
ציגעל-גאס 27. טעל. 25=112.
דיר.: דוד צעלמייסטער.

פאזיטיוו לעצטער טאג!

פאזיטיוו לעצטער טאג!

קינסטל. אנפ.: מ. בראדערזאן.

„אראראט“

לעצטער גאסטשפיל פון טעאטער

אין גענצען נייעם-פראגראם א. נ.
חסידיש, נגידיש, ממזריש
היינט, דינסטאג, 9.15 אווענט

פרייזען: פון 54 גר. ביז 2 זל.

לעצטע געזעגנונגס-פארשטעלונג

א „גאסט פון זד.-וואלא“
ווערט געכאפט „נא גאראנצים אוטשינקו“...

(א) דער עולם איז אויף זומער וואוינונג. און דא, אין דער שטאט, בעקומט ער „געסט“. אזא „גאסט“ פון זדונסקא וואליא, האט נעכטען געהאט א לאקאטא" פון פילסודסקיעגא 51, נעכטען האט א שכן בעמערקט, אז א גנב „רוימט“ אין דער וואוינונג. ער האט געמאכט א געוואלד, און מ'האט דעם בחור געכאפט „נא גאראנצים אוטשינקו“ ביז פאליציי איז געקומען האט מען דערווייל דעם בחור צעשלאגען ביז בלוט. ווי ס'האט זיך ארויסגעשטעלט, איז דאס דער 20 יאהריגער הענאך פיאטראווסקי פון זד. וואלא.

געזאלט האט דאס זיין א געשאסענער
און געווען איז עס א שיכור

(א) נעכטען איז די פאגאטאווע ארויסגערופען געווארען אויף דער 11-טער ליסטאפאדער גאס, וואו ס'זאל זיך געפונען א געשאסענער. ווען די פאגאטאוויע איז געקומען אויפ'ן ארט האט זיך ארויסגעשטעלט, אז ס'איז גאר א טויט-שיכורער זיגמונד דערען פון 11 ליסטאפאד 48. ער איז אפגעפיהרט געווארען אין 4-טען פאל. קאמיסאריאט, וואו ער האט זיך איבערנאכט אויסגעניכטערט.

יום-טוב אין שטעטל...

(א) שוין אזא מנהג: יום-טוב טרינקט מען און נאכ'ן טרינקען—ממית'ט מען זיך, אט אזוי איז נעכטען יום-טוב בעת א געשלעג אויף צעגלאנע 46 צעשאטקעוועט געווארען מיט א האמער מאריאנא קראטשינסקא.

אויף גדאנסקא 4 איז צעשלאגען געווארען יאנינא מאטשיעווסקא, פאגאטאוויע האט זיי געגעבען הילף.

KINO TEATR
MIRAŻ
PIOTRKOWSKA 16

היינט דאס פרעכטיגסטע פילם-מייסטערווערק פון צארישען רוסלאנד
רעזשי: W. Tarzański
א. נ.
„שווארצע אויגען“
אין דער הויפט-ראל:
HARRY BAUR
אנהויב 4 א זייגער נאכמ.

Dr. REICHER
פאלודניאווא 28, טעל. 93=120
ספעציאליסט
פאר מענער - שוועכע - בעהאנדלונג
עקסועלע בעראטונגען פון פסיכא - אנאליזען
נעמט אן פון 8—11 פון 5—8 אווענד.
זונטאג אין חגאות פ'ן 9—1

א מבוראטאריום
ביים פעראיין „לינת משמורים“
פילסודסקעגא 21, טעל. 242-55
איז מעטיג פון 10 פריה ביז 4 נאכמיטאג.
עס נעמען אן
דאקטוירים פון אלע ספעציאליטעטען,
ווי אויך ווזיטען אין דער שטאט, ס'ווערט אנגענומען אלע זעמטליכע אנאליזען.
רענטגענישער קאבינעט איז טעטיג א גאנצען טאג.
די פערוואלטונג.

טעאטער „ראזמאיטאשטשי"
דיר. דוד צעלמייסטער

מארגעז מיטוואך, דעם 1 יולי 9 אוונט ערשטער גאסטשפּיל
פון בעריהמטעז אמעריקאנער סטאר, ליבלינג פון אמעריקאנער און לאדזער פובליקום

פּסח׳קע בורשטיין

אין דער פייערליכער פּרעמיערע פון דער שענסטער אמעריקאנער אפערעטע

דער בלאנדער ציגיינער

מיט פּסח׳קע בורשטיין אין דער הויפּט־ראָלע. אויסער דעם גרויסן גאסט בעטייליגען זיך אויך די בעקאנטע ארטיסטען:

נאדיא קארעני און יעקב פישער

מיט דעם געקליבענעם אנסאמבל, לויט א. ב. רייקע בעזעטצונג, דוד האמבורגער, שמחה ווינטרויב, סאראל ווינבערג, מאניא מאניעלא, מארק מאראווסקי, נעמי נאטאן, חיים ניסענצווייג, דוד ספּיוואק, יעקב פישער, נאדיא קארעני און ליזא שלאסבערג.

העררליכע מוזיק ■ גלענצענדער באלעט ■ אויסגעצייכנעטע אויסשטאַטונג ■ דעקאראציעס ■ קאָסטיומען. ■ דיריגענט: דוד ביינעלמאן.

פּאַספּאַרטוס און הנחה־בילעטען נישט גילטיג.

בילעטען שוין צו בעקומען אין קאַסע פון טעאטער.

לאדז פאר׳ן יודישען וועלט־קאנגרעס

זייט א רייה וואכען, זוי אין לאדז וערען גע־מאכט פאָרבערייטונגען צו די וואהלען צום יודישען וועלט קאנגרעס. אין אלע אָרגאניזאציעס, פּאלי־טישע און ווירטשאַפטליכע, זענען אדורכגעפיהרט געוואָרען אויפקלערונגס־פערזאמלונגען פאר׳, גע־דאנק פון יודישען וועלט־קאנגרעס.

דעם 5־טען יולי ה. י. קומט זיך צונויף אין לאדז א ראַיאָן קאנפערענץ, די פייערליכע דערעפע־נונג קומט פאָר אין „פילהארמאניע" מיט דער בעטיי־ליגונג פון די ה״ה: ד״ר א. טארטאקאָווער, יעקב לעשטשינסקי און ד״ר י. שיפּער.

פון די ביז איצטיגע בעריכטען, וואס קומען אן אין ביוראָ פון לאָדזער קאמיטעט איז צו זעהען, אז דער באַדען פון דער לאָדזער פּראָווינץ איז שוין דורכגעאַקערט און רייף פאַר׳ן געדאַנק פון יודישען וועלט־קאנגרעס. עס וערען דערוואַרט א גרויסע צאָהל דעלעגאטען און געסט צו דער ראַיאָן־קאנפע־רענץ, וועלכע וועט לויט אַלע וואַהרשיינליכקייטען אויספאַלען זעהר אימפּאָזאַנט.

כדאי צו בעמערקען, דאָס אין דעם רוב שטעט און שטעטלעך פון דער לאָדזער וואַיעוואודזטוועס־מען אנ׳אַקטיווען אַנטייל די יודישע קהלות אין די פאָרבערייטונגס־אַרבייטען צום יודישען וועלט־קאנגרעס.

די סטאוקעס פון הכנסה־שטייער
וועלען היי־יאהר נישט געענדערט ווערען?

אין דער לאָדזער פינאַנץ־קאַמער איז פאָרגעקו־מען אַ קאָנפערענץ וועגן אַדורכפיהרען אַן׳עווענטו־עלע רעוויזיע אין דער פאַראַיאָהריגער רשימה פון די סטאַוקעס אויף אויסצומעסטען דעם הכנסה־שטייער אלס רעזולטאט פון דער דאָזיגער קאָנ־פערענץ, אין וועלכער ס׳האָבען מצד דער לאָדזער האַנדעלס־קאַמער אנטיילגענומען ראַטם. ראשעק, און דידי. ד״ר זאַנד, איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז היי־יאָהר, וועלען ביים אויסמעסטען דעם הכנסה־שטייער אָנגעווענדעט וערען די זעלבע סטאַוקעס. די דאָזיגע שטעלונג איז אָנגענומען געוואָרען אין צוזאַמענהאַנג מיט דער פעסטשטעלונג, אַז נישט־קוקענדיג אויף דעם טיילווייזען וואוקס פון די אומזאַצען, זענען אָבער די הכנסות נישט גרעסער געוואָרען, דעריבער דאַרף מען נישט העכערען די סטאַוקעס.

פייערליכער שלוס פון שול־יאהר
אין דער לאדזער באראכאוו־שול

שוין פאַרן ... אטהויב פון דער סיום־פייערונג האָט אין שול געהערשט אַ גהויבן פייערליכע שטי־מונג. — דאָס איז מען געקומען בעטראַכטען די אויסשטעלונג פון 7־טען קלאַס, וועלכע איז בעשטא־נען פון העררליכע עקספּאָנאטען, וואָס האָבען אויס־געפילט צוויי גרויסע און שעהן בעפוצטע צימערן.

אין צימער פון דער אויסשטעלונג האָט פער־נומען דער יודיש־למוד לויטן סדר פון לערנען פּראָב־לעמענגרופּען. איין ווינקעל, איז געווען געווידמעט פּרעכטיגע אַרבייטען ארום מענדעל׳ם שאַפען די צווייטע וואַנט אנקוקען האָט בעשיינט דער באַ־ראָמאַנטירוונקעל מיט פערשידענע עקספּאָנאַטען, וואָס האָבען אילוסטרירט די קענטעניש פון די קינ־דער וועגען ב. באָראָכאָוו׳ס לעבען און ווערק. די דריטע וואַנט האָבען פערנומען די רייזען־עקספּאָ־נאַטען. דער לעצטער ווינקעל איז אויסגעפילט מיט אַרבייטען און בילדער וועגען שלום עליכם׳ען.

עס איז אויך אויסגעשטעלט געוואָרען אַ פּרעכ־טיגע פּלאַסטישע סצענע פון „טוביה דער מילכיגער" וועלכע די קינדער האָבען געזעהן ביי מאָרים שוואַרץ.

אין נאָמען פון קוראַטאָריום עפענט ה׳ האַלענ־דערסקי דעם סיום, דערמאָנענדיג וועגן די שווערי־קייטען פון דער הייאָהריגער שול־אַרבייט און רו־פענדיג צו ווייטערדיגען מוט און אויפטוער לטובת דער יודישוועלטליכער שול. ווען ה׳ האַלענדערסקי דערמאָנט די אַטוואָס פערשטאָרבענע שרייבער מאַקסים גאָרקי און לייב מלאך, בעערען אלע אַנ־וועזענדיגע זייער אָנדענק מיט אויפשטיין.

פּרל. מאַמטשע גיט אָפּ אַ בעריכט וועגען דער אַרבייט אין דער 7־טער אָפּטיילונג, וועגען די רער־גרייכונגען אין רעזולטאַט און גיט לסוף איבער, אַז אַלע קינדער פון דער 7־טער קלאַס אָפּטיילונג פער־ענדיגען היי־יאָהר מיט דערפאָלג די שול.

עס בעגריסען דאַן די געענדיגטע שילער, פער־טרעטער פון די קינדער פון אַלע אָפּטיילונגען און פון קינדער־היים. יעדע אָפּטיילונג ברענגט העררליכע בלומען־מתנות און יעדע בעגריסונג איז גליכצייטיג אַ האַרציגע געזעגענונג.

אין נאָמען פון אַלע פּועלי־ציון אַנשטאַלטען בע־גריסט די געענדיגטע שילער אויפ׳ן שוועל פון זייער נייעם לעבען ה׳ מולע. ער שטעלט זיך אָפּ אויף די אַלגעמיינע בעדינגונגען, ביי וועלכע די קינדער פער־לאָזען איצט די שול, און רופט זיי צו שטענדיגער וואַכזאַמקייט און גרייטקייט צום קאַמף פאַר דער שול פון יודישען אַרבייטער־קינד.

עס טרעטען ארויס אַ חוץ דעם ה׳ בעטשר אלס פאָרשטעהער פון עלטערן־קאָמיטעט אויך דריי על־טערן, וועלכע דריקען אויס זייער דאַנק און חברישע אַנערקענונג די לעהרער און שול־טוער פאַר דער דערציהונג פון זייערע קינדער.

נאָך אַלע בעגריסונגען האָט אַ שילער געזעגנט די שול אין נאָמען פון אַלע אַבּיטוריענטען. אויף דער סצענע בעווייזט זיך אַ דעלעגאַציע פון דעם געענדיגטען 7־טען קלאַס מיט בלומען פאַר די לעהרער, עלטערן־קאָמיטעט, קוראַטאָריום און אַ מתנה פאַר דער קלאַסען־דערציהערין. דער עלטערן־קאָמיטעט און די קלאַסען־דערציהערין האָבען בע־שאָנקען די קינדער מיט ״ערינערונגבליכער און מיט „אַלבומס קינדער־יאָהרען".

דער סיום האָט זיך געשלאָסען מיט אַ גרעסער דער אינסצעניזירונג פון „שלום עליכם׳ס „הינטער־ש טריק", מיט לייזנען עטליכע שילער־אַרבייטען און מיט אַ רייה געלונגענע דעקלאַמאַציעס.

אכטונג מאטוריסטע׳,
וואס ווילען אנקומען אין ווארשאווער פאליטעכניקום

לויט דעם מוסטער פון די פאַריגע יאָהרען אָר־גאַניזירט איין די פערוואַלטונג פון יוד. אַקאַדעמישען הויז אין וואַרשע אַ פאָרבערייטונגס־קורס צום קאָנ־קורס־עקזאַמען אויף אַלע פאַקולטעטען פון וואַר־שאַווער פּאָליטעכניקום. דער ציל פון קורס איז די פערפאָלקאָמונג פון די פיזיקאַליש־מאַטעמאַטישע וויסענשאַפטען פון דער מיטעלשולע און די דער־גאַנצונג פון די זעלבע לויט די פּראָגראַמען, וועלכע ווערען געשטעלט ביים קאָנקורס־עקזאַמען.

דער קאָנקורס־עקזאַמען הויבט זיך אָן דעם 25 סעפּטעמבער. דער לעהרער־פּערסאָנאַל בעשטעהט נאָר פון אינזשינירען און אַבסאָלווענטען פון דער וואַרשאָווער פּאָליטעכניקום.

די צוהערער פון קורס טעניסען פון אַלע גריטיש לעהרמיטלען און קאָמפּלעטען פון עקזאַמען מאַטער־יאַל פון די פאַריגע יאָהרען, אַבסאָלווענטען פון דער פּראָווינץ גענייסען פון ביליגע וואוינונגען אין אַקאַ־דעמישען הויז.

אינפאָרמאַציעס ערטיילט און איינשרייבונגען נעהמט אָן די קאַנצעלאַריע פון יוד. אַקאַד. הויז, וואַרשאַ, נאַמיעסטניקאָווסקע 7, יעדען טאָג פון 10—12 און 5—7. טעל. 10-13-92.

פּראָווינצער בעקומען שריפטליכע אינפאָרמאַ־ציעס נאָכ׳ן צושיקען 25 גראָשען אין פּאָסט־מאַרקען.

אבסאלווענטען פון די פראפ. פרויען־קורסען „פראצא"
וואָלטשאַנסקא 21.

דעם 25־טען יוני ה. י. האָבען געענדיגט די קור־סען: ב. ראַפּאָפּאָרט, ל. באַרנשטיין, ע. מאָשקאָוויטש ג. גליקסמאַן, ע. אייזענבערג, ס. ראָזענשטיין, ל. רוטשטיין, ל. פרענקעל, כ. בוטי . . פילטאָוויטש, ש. בערנשטיין, ש. וואַלדמאַן, ב. נעסטעלבוים, ציפּ־רעסמאַן, ר. צאַטרין, מ. פינקעלשטיין, ר. הערשפּינ־קעל, ב. קאַן, ל. נאָוואַק, מ. פּאַסאַלסקאַ, ק. ווינ־בערג, ל. גאָלדבערג, צ. ניסענבוים, מ. צווייבוים, ר. גוטמאַן, ב. גולבאַם, ה. קאַנטאָר, ז. קופּעלד, ס. גאָב־יאַש, מ. לאַנדצבערג, ס. שטאַרקאָפּף, צ. האַמלער, כ. לאַמענט, ס. גאָלדפאַרב, פ. שיפּמאַן, י. גליק, ר. פריד.

דאס נייע בוך

זי שפּילט ווייטער

פּיעסע אין 3 אַקטען, 4 בילדער
— פון —
ח. י. בזשוסטאָווסקי
צו בעקומען אין דער אַדמיניסטר. פון „נייעם פאָלקסבלאַט".
פּיעטריקאָווער 21.

קליינער פעליעטאָן

נישטאָ — נעלם געוואָרען...

האָט האָב איך גאָר אינגאַנצען נישט געוואוסט — זאָגט שמיל־שמעלקי — און וואָס האָט עס מאָר קי געקאָנט וויסען — זאָגט ער — אַז אין לאָדז איז שוין נישטאָ מעהר קיין יודען! אָבער אויף אַ שמעק טאַבאַק נישטאָ!

אַזאַ גרויסע שטאָט, אַזוי פיל יודען, און ס׳איז אין אַ קורצער צייט געוואָרען דאָס ביסעלע יודען — קרוב 200 טויזענד! — פּטור צו ווערען...

נישטאָ — און אַ סוף!

נעלם געוואָרען מיט זייער האָב און גוטס! מיט זייער גאַנצע ביסעל אַרבייט און מיה פאַר דער גאַנ־צער צייט! מיט דעם גאַנצען אויפבויעניש, וואָס זיי האָבען אויפגעבויט אין דער שטאָט — מיט די הייזער, פאַבריקען, וואַרשטאַטען, מיט דער גאַנצער אינדוסטריע און האַנדעל, מיט׳ן גאַנצען הפל בפל מכל כל!...

נישטאָ — ווי אין וואַסער אַריין!
נישטאָ קיין יודען!
אַדזשדזשאָנע!
ווי להבדיל פּויערן און פּאָמערן...

אָט איך אַליין — זאָגט שמיל־שמעלקי — האָב זיך שוין 60 יאָהר פון לאָדז נישט אַרויסגעריהרט, און אַלע טאָג בין איך אויף דער גאַס, און איך האָב עס להלוטין נישט בעמערקט, אַז ס׳זאָל לאַ עלינו ווערען ווייניגער יודען, און —

דאָ נאָרדיר, אָט האָסטו אַ נייע מעשה: נישטאָ קיין איין יוד אפילו אויף אַ לעק, אויף אַ שמעק — אויף אַ טיר־לעפּעלע...

עטוואָס האָט דאָך טעועהן דעם פּלאַן פון די שטאָט־ראַט־וואַהלען, נאָ וואָס זשע וואונדערט איהר זיך אזוי?

וואָס גלאָצט איהר אַזוי מיט די אויגען?

וואָס מיינט איהר — איך בין משוגע, מיינע שונאים?

משוגע בין נישט איך, נאָר זיי — זיי, גוטער ברודער!

אַזאַ מאַגיקאַליע זיי אַריין אין די קעפּ, אַז מ׳דאַרף נישט קיין איין יוד פאַר אַ פּאַרזיצער און קיין איין יוד פאַר בייזיצער אין די קרייז־וואַהל־קאָ־מיסיעס — איז טאַקיש קיין איין־איינציגער יוד נישטאָ!

אויס — מיט זיי!

און פון איצט אָן וועט שוין זיין וואַויל און גוט אין לאָדז — וואַויל די וועלט!

און דער־עיקר: דער פּאַן קוואַלסקעלע וועט זיין צופרידען...

יאַריאַ!.. ווי האָט עס געזאָגט שלמה המלך אין זיין משלי־ניץ: — מיט׳ן איבערשטענס הילף וועט מען זיי נאָך האָבען אין לויוויטש!

שמילשמעלקי

Dr. med. Trepman

ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפילים און הויט־קראַנקהייטען,
בעהאַנדלונג פון מענער־שוועכע.
זאַוואַדזקאַ 6, טעל. 12-234
נעמט אָן פון 8—11 נאָכמ. און פון 6—8 אָוונט.

פסח'קע בורשטיין אין זיין גלאנץ־ראָל אלס „בלאנדער ציגיינער"

וועט זיך שוין מאָרגען בעווייזען אויף דער פרעמיערע אין „ראזמאיטאשטשי"

שוין מאָרגען קומט פאָר אין טעאטער־
טעאטער „ראזמאיטאשטשי" די לאנג־ערוואַרטעטע
פרעמיערע פון „בלאנדען ציגיינער" מיט דעם גרוי־
סען גאסט פסח'קע בורשטיין אין דער הויפטראָל.
ווען מ'ליינט אדורך דאָס, וואָס די אמעריקא־
נער פרעסע האָט געשריבען וועגען פסח'קע בורשטיין
און וועגען דער נייעסטער יידישער אפערעטע „דער
בלאנדער ציגיינער" מוז מען קומען צו דער איי־
בערציינגונג, אז אזעלכע פאָרשטעלונגען זעהט מען
זעהר זעלטען אדער כמעט אינגאנצען נישט אין יידישן
טעאטער. די אפערעטע האָט דורך „דעם בלאנדען
ציגיינער" און דורך דעם אויסגעצייכענטען פסח'קע
בורשטיין, ווידער בעקומען בירגער־רעכט אויף די
גרעסטע־יידישע ביהנעס אין אמעריקא און איצט אין
אייראָפא. אין דער דאזיגער אפערעטע בילדען אלע
נויטיגע עלעמענטען איין גאנצעס: שפיל, מוזיק,
הומאָר, מאַניע, קאָסטיום, דעקאראציע, אויסשטא־
טונג און ליכט. און איבער אלעם און מיט אלעם
פיהרט דער טאלענט און רחמין פון פסח'קע
בורשטיין.

אין אזא לאגע בעקומט מען די הונדערט פראָ־
צענטיגע זיכערקייט, אז דער טעאטער־עולם וועט
בשום אופן נישט ענטוישט ווערען און וועט האָבען
די הנאה פון דער פאָרשטעלונג אזוי ווי מען ער־
ווארט דאָס.

די הכנות צו דער פרעמיערע, וועלכע קומט פאָר
מאָרגען, מיטוואָך 9 אזייגער אין אָווענד, זיינען
שוין אין פולען גאנג. די ארבייט פון גרויסען, אויס־
געצייכענטען אנסאמבל איז שוין פערטיג. די מו־
זיק־פראָבען דויערן בסדר, די דעקאראציעס פון מאָ־
לער קורעוויטש ווערען שוין פערטיג.

שוין לאנג האָט זיך לאָדז שוין נישט געטרייסט
א פרעמיערע אין יודישען טעאטער ווי דאָס מאָל
צום „בלאנדען ציגיינער" מיט דעם בעריהמטען
אמעריקאנער סטאַר פסח'קע בורשטיין אין דער
הויפטראָל.

ווען און ווי אזוי דעפאנירט מען געלד אדער חפצים־חובות?

ס'פּאַסירען אָפט פאַלען, אַז אַ בעל־חוב וויל
בעצאָהלען דעם בעטרעף און זיך בעפרייען פון דער
התחייבות נאָר ער שטויסט זיך אָן אויף אַ גאַנצע
רייהע מניעות, וועלכע בעווערען אָדער אונמעגליכען
זיין ווילען צו רעאַל זירען.

דאַן קאָן ער זיך ווענדען מיט אַ בעגרינדעטע
בקשה אין געריכט, אַז מ'זאָל דעם פאָרגעלייגטען
בעטרעף אָננעמען אין דעפּאָזיט.

אין דעפאָזיט קאָנען אָנגענומען ווערען חובות
אין פאָלגענדע פאַלען:

1) אויב דער מלוה ענטזאַגט זיך אָהן אַ
בערעכטיגטער טענה אָנצונעמען דעם פאָרגעלייגטען
דורכ'ן בעל־חוב בעטרעף.

2) אויב דער באָרגער מעלדעט דעם בעל־חוב,
אַז ער וועט נישט דעם בעטרעף אָננעמען.

3) אויב דער בעל־חוב ווייסט נישט, ווער ס'איז
דער באָרגער.

4) אויב דער בעל־חוב ווייסט נישט, וואו
ס'וואוינט דער באָרגער.

5) אויב דער באָרגער איז געוואָרען בעגרע־
ניצט (אופּאַדלאָשטש) אָדער ר'זהאָט אין גאַנצען
אָנגעוואוירען די רעכטליכע טאַט־פעהיגקייט (משוגע)
און ס'איז נישט פאַרהאַן קיין בערעכטיגטער פּער־
טרעטער, וואָס זאָל זיין בערופען אָנצונעמען דעם
בעטרעף.

6) אויב אויף דעם בעטרעף האָבען פרע
טענציעס איינ'גע פערזאָן.

7) אויב דער מאָנער וויל נישט קוויטירען
דעם חוב.

8) אויב דער מאָהנער וויל נישט צוריקגעבען
דעם דאָקומענט (וועקסעל), וואָס בעשטעטיגט דעם
חוב.

9) אין פאַל, אויב ס'זענען פאַרהאַן אַנ־
דערע בעגרינדעטע טעמים.

באַלד, ווי דער בעל־חוב האָט דעפּאָנירט דעם
בעטרעף, מוז ער וועגען דעם תיכף מעלדען דעם
אייגענטימער דורך אַ רעקאָמענדירטען בריף.

מיט'ן מאָמענט ,ווען דער בעל־חוב האָט דע־
פּאָנירט דעם בעטרעף אין געריכט, מעג דער איי־
גענטימער איהם אַרויסנעמען, כל זמן דער אייגענ
טימער האָט איהם נישט אַרויסגענומען, מעג דעס־
גלייכען דער בעל־חוב איהם צוריקנעמען. אין אַזאַ
פאַל ווערט דער דעפּאָזיט אַנערקענט פאַר נישט עק־
זיסטירענדי.

אויב אַ חוב איז פאָרשריפטליך דעפּאָנירט גע־
וואָרען, ווערט דער בעל־חוב בעפרייט פון דער
התחייבות און אויך פון דער פליכט צו צאָהלען די
ציגזען, אויף דעם אייגענטימער דאַגעגען ווערט
אַרויפגעלייגט די פליכט אומצוקעהרען דעם בעל־
חוב די דעפּאָזיט־קאָסטען.

אין פאַל, ווען דעם שולדיגען אָביעקט קאָן
מען נישט געריכטליך דעפּאָנירען, איז דער בעל־חוב
בערעכטיגט זיך צו ווענדען אין געריכט מיט
אַ געהעריגע בקשה, אַז ס'זאָל בעשטימט ווערען אַנ־
אויפזעהער, אין וועמענ'ס רשות דער בעטרעף זאָל
קאָנען איבערגעגעבען ווערען.

וויבאַלד ס'האַנדעלט זיך וועגען אַן אָביעקט,
וואָס קאָן שנעל צושאַדען ווערען אָדער וואָס דאַרף
קאָסטען אַ סך געלד איהם צו בעהאַלטען, קאָן דאָס
געריכט ערלויבען אויף דער בקשה פון בעל־חוב
איהם אויף אַ ליציטאַציע צו פאַרקויפען און דאָס
געלד אין געריכט צו דעפּאָנירען.

דער אייגענטימער דאַרף וועגען דעם מיטגע
טיילט ווערען.

טעאַטער „ראָזמאַיטאָשטשי" — דירעקציע: דור צעלמייסטער.
שויז מיטוואָך, ד. 1 יולי הויבט אָן זיינע גאַסטשפּילן
דער יודישער „שעוואַליער"
פּסח'קע בורשטיין

אין דער אמעריקאַנער אָפּערעטע א. ג.
„דער בלאָנדער ציגיינער"
בילעטן שוין צו בעקומען אין קאַסע פון טעאַטער.

די בעדינגונגען פון אנקומען אויפ'ן העברעאישען טעכניקום אין חיפה

די לייטונג פון טעכניקום דערלויבט זיך צו
בעשטימען פון דער ניי די איינטריטס בעדינגונגען
פון יעדען יאָהר ביז'ן אָפרופען לויט די בעדינגונגען:
אין טעכניקום זענען פאַרהאַן דריי אָפּטיילונגען א)
פאַר בוי־לייטערס, ב) פאַר ארכיטעקטור, ג) פאַר
טעכנאָלאָגיע אין טעכניקום ווערען אנגענומען יו־
געגטליכע אין עלטער פון 17 יאָהר אָ. וועלכע האָבען
איינס פון די בעשיינונגען. א מאטורע־שיין, וועל־
כע גיט די מעגליכקייט אנגענומען צו ווערען אין א
הויכשול: א בעשטעטיגונג פונ'ם ענדיגען א תרבות
שול, א בעשטעטיגונג פון דער אייר מאכט נאָז
איינס פון די פראָפּעסיעס זענען צוגאַבען צו מאַ־
טעמאַטיק, אַ בעשטעטיגונג פון העזר. און ווער־זי־
טעט אין ירושלים, אז דער פעטענט האָט אויסגע־
האלטען דעם עקזאמען ביים אנקומען אין אוני־ווער־
זיטעט.

קיין ספעציעלע עקזאַמענס ביים אַנ־
קומען אין טעכניקום
די לערנשפּראַך פון טעכניקום
איז העברעאיש

די לימודים געדויערען 4 יאָהר. צום בעקומען
דעם דיפּלאָם ווערט געפאָדערט נאָך אַ האַלב יאָהר
צייט. דאָס לער'ן יאָהר הייבט זיך אָן אין אנהויב
אקטאָבער און ווערט געענדיגט אין סוף יולי ווערט
איינגעטיילט אין 3 טרימעסטערס. סטודענטען ווע־
רען אָנגענומען נאָר אָנהויב יאָהר.

סטודענטען וועלכע האָבען גלערנט אויף אנ־
דער הויכע טעכנישע לערנאַנשטאַלטען ווערען אַ בא־
נומען. ווער עס האָט געענדיגט אין א הויכען טעכ־
נישען אנשטאַלט איינס פון די געגענשטאַנדען וועל־
כע ווערען געלערנט אין טעכניקום, ווערען פּער־
רעכענט און דארפען נישט קיין בעזונדערע עקזא
מענס פון טעכניקום, ווער עס איז געווען נאָר אַ
פּ יאָהר צוהערער אין האָט נישט אריין געמאַכט די
עקזאמענס מוז זיי אדורכמאַכען אין טעכניקום.

ספאָרט

דער גרויסער ציקליסטען־לויף אין לאָדז

אין וועט־לויף אויף 150 קילאָמעטער האָט דאָס
ערשטע אָרט פאַרנומען נאַפּיעראַלאַ אין 4 שעה 52
מינוטען, 11 סעקונדען, פאַר מיכאַלאַק, קאַמיאַק,
סטאַזשינסקי.

דעם לויף אויף 100 קילאָמעטער פאַר נישט
ניט־ארגאַניזירטע האָט געוואונען פּיעטראַשעוויטש אין
3 שעה, 21 מינוט 20 סעקונדען.

אלפּוילישער לייכט־אטלעטישער מעטש

פאַר טויב־שטומע אין לאָדז

דאָס ערשטע אָרט האָט פאַרנומען לעמבערג מיט
44 פונקטען, ווארשא 31, פּויזען 22½.

ליגע־מעטשען

רוך — וויסלאַ 0:1
קראַקאָוויאַ — רוך 0:9

פוסבאַל־מעטשען

קישפּעשטי (אונגארן) — רעמבערג 1:2
בעלגראַד — סטשעלעץ־פערבאַנד 2:3
אַרבייטער - רעפּרעזענטאַנץ פון וואַר
שאַ — אַרבייטער - רעפּרעזענטאַנץ
פון שלעזיען 0:2.
הכח (ווין) — ווארשאַוויאַנקאַ 0:2.
קישפּעשטי (אונגארן) — פּאַגאָן 1:1
הכח (ווין) — לעגיאַ 2:2.

האַזענא־פאַרמעסטונגען וועגען דער מייסטערשאַפט פון פּוילען

דאָס ערשטע אָרט האָט פאַרנומען י. ק. פּ. לאָדז,
צווייטע אָרט א. ז. ס. ווארשא. דריטע ווארטאַ —
פּויזען.

אינטערנאַציאָנאַל־לייכט־אטלעטישער מעטש אין ווארשא

אויפ'ן אינטערנאַציאָנאַלען לייכטאַטלעטישען
מעטש אין ווארשא האָט קוצאַרסקי פאַרנומען דאָס
ערשטע אָרט אין 800 מעטער־לויף.

שטשיפּיאָרניאַק

פּוילען — רומעניען 3:7.

Dr. med. L. Berman
צעגעלניאַנאַ 15, טעל. 149-07
ספּעציעל־ארצט פאַר מענער · שוועכע־בע
האַנדלונג און סעקסועלע בעראַטונג
נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונט.
זונטאָג פון 9—1 פאַרמיטאָג
פאַר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פּרייזען

ר. איזראעל

אויסגעליטערטע נשמות!

סענסאַציאָנעל שפּאַנענדער ראָמאַן פון יודישען לעבען

63

ביי אזאַ ערציהונג און אייגענעם שלעכטען כאַ־
ראַקטער ,האָט מאַריאַן נישט געקענט געוואונען די
[illegible]
צו זיין שוויגערפאָטער אין גוט אַריין. יאַן האָט
איהם געקענט, געוואוסט, וואָס מירעדט וועגען
איהם, און דעריבער האָט ער נישט געהאַט קיין
גרויסען צוטרוי צו דעם, וואָס דער יונגער פּריץ
האָט צו איהם גערעדט. איבעריגענס האָט יאַן אפילו
נישט פערשטאַנען, וואָס דער פּריץ וויל פון איהם.

— נעהם שוין, דו נאַר איינער — האָט מאַריאַן
איהם אַריינגעשטופּט דעם באַנקנאָט אין האַנד אַריין.
— אַז איך גיב דיר, מאַך איך נישט קיין וויצען.

יאַן האָט נישט געהאַט די חוצפּה זיך אָקעגענ־
צושטעלען דעם פּריץ, הגם דער נאַאיווער פּראָסטער
פּויער האָט געוואָלט דעם באַנקנאָט איהם ווארפען
פאַר די פיס און אַ געשריי געבען:

— איך בין אייך מוחל אייער געלד. איך
דאַרף עס נישט. ווער ווייס, וואָס איך וועל דאַרפען
צוריקגעבען דערפאַר.

יאַן האָט דאָס אָבער נישט געטוהן. ער האָט
נישט אָקעגענגערעדט. ער האָט פערשעהמטערהייט
גענומען דעם צוקנייטשטען באַנקנאָט און אַריינגע־
[illegible]
ער האָט געטראָגען ביי זיך אנשטאָט אַ בייטעל.
ער האָט דאָס טאָרבעלע צוריק פערבונדען מיט אַ
שטריקעל און אַריינגעלעגט אין טאַש.

— אָט אַזוי — האָט מאַריאַן געזאָגט — וועסט
האָבען עפּעס צו קויפען. איך בין דיר זעהר דאַנק־
באַר, — האָט מאַריאַן ווייטער גערעדט צו יאַנען. —
דו ביזט געווען דער איינציגער, וועלכער האָט
דערפיהרט דערצו, אַז דער זשידאָווסקער מערדער
פון דער גוטער פּריצה מאַריילאַ מיט איהר קינד,
זאָל ענטדעקט ווערען.

דער פישער האָט נישט געוואוסט פון קיין
שום קונצען און הינטער־כוונות און האָט זיך אָנ־
גערופען:

— ווייס איך דען פּריץ, צי דער ראַבין איז
דער מערדער? האָב איך דען געזעהן, ווי ער האָט
געמאָרדעט? ווי גאָט איז מיר ליב, אַז איך קען
דאָס נישט זאָגען, ווייל איך האָב דאָס נישט געזעהן.

— אָבער ס'איז גענוג, וואָס דו האָסט יאָ גע־
זעהען, האָסטו דען נישט געזעהן, ווי ער אַליין
האָט דאָ אַרומגעבלאָנדזשעט ביים טייך און האָט
נישט געוואָלט אַפילו ענטפערן, וואָס ער טוט דאָ.

— דאָס האָב איך געזעהן...

— און באַלד דערויף — האָט מאַריאַן איבער־
געריסען, — האָט מען געפינען די פּריצה אַ דער־
מאָרדעטע, טאָ ווער־זשע האָט דאָס געטוהן. ס'איז
דאָך קיינער אַנדערש איהם דאָ נישט געווען.

— איהר זענט גערעכט, אייער הויכוואוילגע־
בוירענקייט, — האָט דער פויער זיך ווידער פערנייגט
ביז צו דער ערד, — אָבער דאָך איז נישט אין גאַנצען
אַזוי. מיין האַרץ קאָן נישט גלויבען, אַז דער פישקאַ
האָט דערמאָרדעט. ניין פּריץ, דאָס האָבען געטוהן אַנ־
דערע, נישט פישקאַ, נישט פישקאַ.

— דו ביזט אַ נאַר, יאַנעק, דו פערשטעהסט
דאָך נישט אַזעלכע זאַכען, דו מוזט דאָך זאָגען
דעם אמת, וואָס דו האָסט געזעהען.

— געוויס, געוויס, האָב איך געזאָגט דעם
אמת און וועל אויך זאָגען, אויב זיי וועלען מיך
נאָכאַמאָל וועגען דעם פרעגען. זאָל מיך גאָט
שטראָפען, אויב איך וועל זאָגען איין וואָרט ליגען
אָבער איך מוז אייך זאָגען דעם אמת, פּריץ חשובער,
מיר טוט דאָס האַרץ אַזוי וועה, די זאַך האָט מיר
מיין רוה צוועקגערויבט. איך בין זיכער, אז פישקאַ
איז נישט שולדיג. ס'האָט זיך מיר געחלומט מיין
מאַמע, וועלכע האָט מיר אויך געזאָגט וועגען דעם.

— פינסטערניש — האָט אָזשעלאָווסקי שוין
אויסגעשריגען מיט כעס — פינסטערניש, ס'האָט
איהם געחלומט.

יאַן האָט זיך אַנידערגעוואָרפען אויף די קני־
העון און אַ קוש געגעבען דעם עק פון מאַריאַנ'ס
מאַרינאַרקע:

— איהר זענט גערעכט, פּריץ. איך האָב מיר
שוין אַליין דאָסזעלבע געזאָגט. אָבער איך קען
זיך נישט קיין עצה געבען, איך וואָלט בעסער גע־
וואָלט שטאַרבען, איידער זיך אַזוי פּייניגען ווי איצט.

—טראַכט נישט אַריין צופיל אין דעם געשעפט.
זאָג וואָס דו האָסט געזעהן, און ווייטער געהט דיך
גאָרנישט אָן.

— פּריץ, ער וועט מיך קומען שטיקען, וואַרגען,
ער וועט מיר נישט געבען קיין רוה אויף דעם
גאַנצען לעבען.

— ווער? ווער?

— פישקאַ. ער וואַרגט מיך שוין יעדע נאַכט.

מאַריאַן האָט אַ מאַך געגעבען מיט דער האַנד
ער האָט רעזיגנירט דערפון, אַז ער זאָל קענען אויפ־
קלערען דעם נאַאיווען פויער, אַז ער רעדט נאַ־
רישקייטען.

— האָב נישט קיין מורא, ער וועט דיך נישט
אַזוי שנעל שטיקען, ווייל עס וועט לאַנג דויערען,
ביז ער וועט זעהן די ליכטיגע שיין פאַר זיינע
אויגען.

אין זיין גרויסער נאַאיווקייט האָט יאַן דער־
צעהלט פאַר דעם יונגען פּריץ.

— איך האָב שוין געזאָגט דאָס זעלבע דעם
עלטערען פּריץ באַרטקאָווסקי.

מאַריאַן האָט אַ ציטער געטוהן ווען ער האָט
געהערט דעם דאָזיגען נאָמען. הגם ער האָט נישט
געהאַט קיין דירעקטע מחלוקת מיט זיין שוויגערפאָ־
טער, הגם ס'איז נאָך צווישען זיי נישט געקומען
צו קיין צוזאַמענשטויס, האָט דאָך מאַריאַן געפיהלט
אַז עפּיס אַ כינעזישע מויער האָט זיך צוועקגע־
שטעלט צווישען זיי, אַ מויער, וועלכע איז נישט
אַדורכצוברעכען. ער האָט דאָס געפיהלט אין די
בליקען, וואָס באַרטקאָווסקי האָט איהם צוגעוואָרפען
אין די געצעהלטע ווערטער, וועלכע ער האָט מיט
איהם גערעדט.

מאַריאַן אַליין האָט אויך נישט געהאַט די
דרייסטקייט צו קוקען זיין שוויגערפאָטער אין די
אויגען אַריין. ער האָט נישט געוואוסט, וואָס באַרט־
קאָווסקי ווייס יאָ און וואָס ער ווייס נישט. דעריבער
האָט ער בעסער אויסגעמיטען די בעגעגענישען
מיט זיין שוויגערפאָטער. איצט, ווען ער האָט
דערהערט פון יאַנען דעם נאָמען פון באַרטקאָווסקי'ן
איז איהם אַ שוידער אַדורך דורך די ביינער.

— וואָס האָסטו גערעדט מיט דעם פּריץ באַרט
קאָווסקי? — האָט מאַריאַן שנעל געפרעגט.

— איך האָב איהם געזאָגט דאָס זעלבע וואָס אייך,
איך האָב איהם דערצעהלט וועגען די שלאָפלאָזע
נעכט, וועגען דעם אומרוה, וואָס האָט מיך אַרומגע־
נומען און וועגען מיינע חלומות.

— און וואָס האָט ער געענטפערט אויף די
אַלע נאַרישקייטען?

— דער גוטער פּריץ האָט מיך פערשטאַנען,
גערעדט מיט מיר ליב און ווייך, מיך אויסגעהערט
ווי אַ אייגען קינד און מיך בערוהיגט. ער אַליין
האָט אויך געזאָגט, אַז ער איז איבערצייגט, אַז
פישקאַ איז נישט שולדיג און אַן אַנדערער האָט
דערהרגעט די פּריצה מאַריילאַ מיט איהר קינד.

(המשך קומט)

א ערפינדונג, וואס מאכט נוצלאז דעם גאז-קריג

(ענדע פון דער 4-טער זייט)

א ספעציעלע אפטיילונג געהיים-אגענטען. מיט א שמייכעל אויף די ליפען האט ער פאר די זשורנאליסטען, וואס האבען געבעטען עפעס צו דערצעהלען וועגען זיין ערפינדונג ערקלערט:

— דאס באמבארדירען גרויסע שטעט מיט גאז-באמבעס וועט ווייט נישט האבען אזא צושטערישע ווירקונג, ווי מען איז געוואוינט צו גלויבען.

די דאזיגע ערקלערונג בעשטעטיגט די ווערטער פון אדמיראל קיעס וועלכער האט געזאגט: „איך האב מיך בעקענט מיט די ארבייטען פון פראפ. לינדעמאן און קען זאגען, אז ענגלאנד דארף נישט מורא האבען פאר לופט אנגריפען. אבער די דאזיגע ענטשידענע פערזיכערונג פון ענגלישען אדמיראל דעקט נישט אויף דעם שלייער איבער דעם סוד, אין וועלכען עס איז פערהילט די ארבייט פון פראפ. לינדעמאן. מעגליך אז דער דאזיגער סוד וועט בכלל נישט ווערען געקאנט דער עפענטליכקייט. ענגלאנד און די גאנצע וועלט האפט אז פאר אונזער דור וועט נישט קומען דער טאג אין וועלכען עס וועט נויטיג זיין אין דער פראקטיק איבערצוצייגען צי די ווערטער פון ענגלישען אדמיראל זענען נישט געווען צו אפטימיסטיש.

אלגעמיינע פערזאמלונג פון לוין-וועבער-מייסטער-פעראיין

נעוועהלט א נייע פערוואלטונג

אויף דער אלגעמיינער פערזאמלונג פון לוין-וועבער-מייסטער פעראיין (בזשעזשינער 7) איז געוועהלט געווארען א נייע פערוואלטונג, וועלכע האט זיך קאנסטיטואירט אויף פאלגענדען אופן:

פרעזעס — דוד יוזעפאוויטש, וויצע-פרעזעסען — יעקב הירש קשעפיצקי און באנסער, סעקרעטאר שאמפאניער שלמה, קאסירער שמיין שיע, פער-וואלטונגס - מיטגלידער: מאשקאוויטש, בעלפער, בראנטשיק, אבראמאוויטש, זלאטניצקי און חאזענצוויג יעקב.

קאנדידאטען: קיזער און שמולעוויטש, רעוו. קאמ. מארקע, יאקובאוויטש און ראפאפארט.

די נייע פערוואלטונג איז שוין צוגעטרעטען צו אן אקציע צו פערבעסערן די לאגע אין פאך פון די לוין-וועבער.

פייערליכע שלום-עליכם אקאדעמיע איז העלענאוו

מארגען מיטוואך ארדענט איין די געז. „קולטור-ליגע" א פייערליכע שלום עליכם אקאדעמיע געווידמעט דעם 20-טען יאהר צייט פון גרויסען שרייבער, צו דער אקאדעמיע קומען פון ווארשא דער בעוואוסטער שול-טוער און רעדנער ש. מענדעלסאן און דער בעליבטער ארטיסט פון דער ווילנער-טרופע יוסף קאמען, אויסער דעם טרעט אויף די בעגאבטע טענצערן יהודית בערג וועלכע וועט צווישען אנד. געבען איהר בערימטען טאנץ „מנחם מענדל".

פון 5 נ. מ. קאנצערט פון בלאז-ארקעסטער ביי געז. „קולטור ליגע" אונטער דער לייטונג פון פראפ. י. זאקס.

ראדיא - פראגראם

דינסטאג, דעם 30-טען יוני

6.03 פליטען, 6.33 גימנאסטיק, 6.50 מיליטערישער קאנצערט, 7.20 ידיעות, 11 קאנצערט (פליטען), 11.57 צייט-סיגנאל, 12.03 קאנצערט פון פאזען, 12.50 הויז-ווירטשאפט, 12.55 מוזיק (פליטען), 1.05 מיטאג-ידיעות, 3.27 לאדזער בערזע, 3.30 ווירטשאפטליכע ידיעות, 3.45 פון פ. ק. א. 4 קאנצערט, 4.45 „פוילישע פינאנצען", 5 פליטען, 5.50 רעפעראט פון ד"ר חפץ, 6 מוזיק (פליטען), 6.15 סערענאדעס (פליטען), 6.35 רעקלאמע-קאנצערט, 6.50 אקטועלער שמועס, 7 קאנצערט, 7.20 פידעל-קאנצערט, אויסגעפיהרט פון בערנארד לעוויטזאן, 7.40 מוזיק. בילדעל, 8.30 ליטעראַרישע סקיצע, 8.45 אווענד-ידיעות, 8.55 אקטועלער שמועס, 9 מוזיק (פליטען), 10 ספארט-ידיעות, 10.15 טאנץ-מוזיק פון טשעכאטשינעק, 10.55 לעצטע ידיעות און קאמוניקאטען.

היינט געזעגענט זיך דער „אראראט" מיט לאדז

נאך 2 חדשים שפילען, געזעגענט זיך היינט דער „אראראט" מיט לאדז מיט זיינע צאהלרייכע בעזוכער און פערעהרער.

צו דער געזעגענונגס-פארשטעלונג ווערט געגעבען דער אויסגעצייכנעטער מאנטאזש-פראגראם א. נ. „חסידיש, נגידיש, ממזריש", וואס ענטהאלט א שלל פון הומאר סאטירע געזאנג און טאנץ.

די היינטיגע פארשטעלונג איז גלייכצייטיג די געזעגענונג מיט'ן זומער-סעזאן, נאך וועלכען דער „אראראט" טרעט אריין אין דעם צעהנטען יובל-יאהר פון זיין עקזיסטענץ.

צום היינטיגען פראגראם וועט דעריבער צוגעגעבען ווערען א ספעציעלען סיורפריז-נומער.

Dr. med. H. LUBICZ
צוריקגעקעהרט
ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראנקהייטען
צעגעלניאנא 7 (פריהער 43), טעלעפאן 141-32
עמפאנגס-שעה'ן 8-10, 2-12 און 5-8 אווענד

קלאנג-קינא CAPITOL זאוואדזקא 16
היינט „פאר דיר טאנץ איך"
אין די הויפט-ראלען: Jean Charlof און Franchot Tonne
צו רעוואלאציאנס-פרייזען: 1-טער פלאץ 1.09 זל. | 2-טער פלאץ 85 גר. | באלקאן 54 גר.

קליינע אנאנסען!
1 זלאטי אנ'אנאנס ביז 15 ווערטער 1 זלאטי

2 צימער צו פערמיטען פראנט. 1. שטאק. פאלודניאווא 6, וו. 3.

3 צימער און קיך מיט אלע בעקוועהמליכקייטען, וואנען-צימער, אויך א אנצעל-צימער מיט בעקוועמליכקייטען אפצוגעבען. צו ערפאהרען פאלודניאווא 18, ביים וועכטער.

פערשידענעס

ס'קאן זיך מעלדען א בעגיטער שדכן. אפערטען אפצוגעבען אין אדמיניסטראציע אונטער „שדכן".

אנ'ערשטקלאסיגע גארדעראבע אין גוטען צושטאנד ווערט געזוכט געלעגענהייטליך צו קויפען. אפערטען אונטער „גארדעראבע" אין אדמיניסטר.

דאס בילי-ערפעבטע יודישע אפטיק-געשעפט

„OPTICUM"
28 פיעטריקאווער 28
בעזיצט אויף לאגער א גרויסען אויסוואהל פון פערשידענע ברילען, בינאקלען, אלערליי צילינדער-גלעזער, קאמבינירטע גלעזער, טערמאמעטערס. אלעס צו די ביליגסטע פרייזען.
פ'מערן אויך אויסגעפיהרט רעצעפטען מינקטליך און רעעל. — געדענקט די אדרעס:
28 פיעטריקאווער 28.

אכטונג! ווער עס וויל האבען די עלעגאנטסטע היטען צום זומער-סעזאן אויך Hückel ווי אויך די בעסטע יודישע היטלען, טוכענע, סאמעטענע, זיידענע צו ביליגע פרייזען. אויך אלע ארט שילער-היטלען בעקומט איהר נור אין בעוואוסטען הוט-געשעפט „Szerlauns", פיעטריקאווער 10. קומט און איבערצייגט אייך, שבת איז מיין געשעפט געשלאסען.

פרייע פאסטענס

נויטיג א לערן-יונגעל צו סוויטער-מאשין. צו ווענדען זיך קילינסקיעגא 36/38 וואוינונג 20.

עס ווערט געזוכט קוואליפיצירטע שניידערינס צו דאמען-קליידער. פיעטריקאווער 62, וו. 27.

קוואליפיצירטע שטריקערס מיט 8-ער מאשינען ווערען געזוכט. צו מעלדן זיך לעגיאנוב 3, אין דער מלבושארניע פראנט, צו מ. וויינבערג.

ס'ווערט געזוכט א קעכין
מיט ערשטקלאסיגע רעפערענצען אין עלטער ביז 40 יאהר. — רעפלעקטאנטקעס מיט ענטשפרעכענדע קוואליפיקאציעס דארפען זיך מעלדען שריפטליך אין דער קאנצעלאריע פון דער יודישער קהלה אין לאדז, פאמארסקא 18, אין די ביורא-שעה'ן שפעטסטענס ביז'ן 30-טען ד. ח.

„Ekonomja Krawiecka"
זוכט א מענש אויף רעפעראטורען פון 10 ביז 15 זל. א וואך. צו ערפאהרען ליפאווא 36.

עס ווערט געברויכט א יונגערמאן פון קאלאניאל בראנדזשע צו ארבייטען אויף זומער וואוינונג ביי ראזענצווייג פאמארסקא 6.

ראקאלען

פון זאפארט אבצוגעבען א שטוב פאסענד אויף א געשעפט אין בעסטען צענטרום. צו ערפאהרען ביי הענדליש, פיעטריקאווער 18.

ערקלערונג.

די אונטערגעשריבענע לעהרער פון דער פאלקסשול און גימנאזיום פון דער גמינע. צו פערשפרייטען ביידונג און טעכנישע היסענשאפט צווישען יודען אין לאדז, פאמארסקא 46,48, וועלכע האבען נישט קיין בריוו אויף דעם פערעפענטליכטען באיקאט דורך דעם פראפ. לעהרער-פעראיין פון די יודישע מיטעלשולען אין פוילען, אנגענומען פאסטענס אין די דערמאנטע פאלקסשולע און גימנאזיום ערקלערען, אז זיי בערויערן זייער האנדלונג, וואס איז נישט אין הסכם מיט די פרינציפען פון הברישער סאלידאריטעט און ערפליכטען אויף להבא אויסצופיהרען אלע בעשלוסען פון פראפ. לעהרער-פעראיין פון די יודישע שולען אין פוילען און האנדלען לויט די פעראיינס-פרינציפען.

ב. באראן, ש. צינדלער, מ. גלאס, ר. גאלובאוויטש, מ. ז. הענגעלטרויב, ע. הוטער-לולא, וו. יאבלאנקא, ש. קאץ, ר. לילקער, פ. לולא, ה. רייטער, ל. שעכטער, קר. שפראנץ, ל. סאלדערפער, ל.שאקין, ש. שווייצער, ב. אורבאך, ר. זיטלער-גאדעל.

FABRYKA NAPOI GAZOWYCH
R. Frydwald
PiłSudskiego 69, tel. 190-48
טעמפעהלט
סאדעוואסער און לעמאנ'אד
וואס ווערט אפגעשיקט פינקטליך אהים
בעשטעלונגען ווערען אנגענומען א גאנצען טאג.

Wszystko ma swoje znaczenie,
przmi opinji zgodny głos —
Chcecie mieć zadowolenie?
Używajcie „Prymeros"!
Primeros Gum...?
Wystrzegać sie naśladownictw.

לעטשניצע
פאר וועגעריש קראנקע
פון דאקטוירים ספעציאליסטן
לאדז, זאוואדזקא 1
טעל. 122-73
טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אוונט.
וועגעריש-קראנקע, מענערשוואכע און הויט-קראנקהייטען
אנאליזען פון בלוט און אורין
די פערהיטונגס-סטאציע
איז טעטיג א גאנצען מעת לעת
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל
א באראטונג 3 זל.

Dr. med.
Z. DATYNER
אוראלאג
ספעצ. פאר נירען בלאז און אורין-קראנק.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95
נעמט אן פון 9-11 און פון 6-8 אווענט.

דערמיט האב איך דעם כבוד מיטצוטיילען דער ג' קונדשאפט, אז די שוין גוט-בעקאנטע
„MLECZARNIA WOLFA"
איז געווארען איבערטראגען אויף
זאוואדזקא 4 טעל. 209-49
און איך גיב ווייטער ארויס פריהשטיקען, יארסקע מיטאגן אויך קאלאציעס
און איך פערהאף, אז מיינע קונדען וועלען מיך ווייטער בעזוכען.
מיט אכטונג
ראובן וואלף.

CUKIERNIA
„ZRÓDŁO"
PRZEJAZD 1, tel. 209-87 i 133-72
טעמפעהלט
אויסגעצייכענטע לארעס
צוגעמאכט מיט מארא-וואסער און וואפלעס א פארציע 35 גר.
יארסקע אווענדברויטען
פון 4 געגנ צו 1 זל.

1-טע פריוואטע
פאגאטאוויע
טעל. 12-333
זשעלאבא 6 (לעגיאנוב)
שנעלע ערצטליכע הילף אין אלע ספעציאליטעטען.
דאס איבערפיהרען קראנקע אין גאנץ פוילען.

וויכטיג פאר אלע!
דרוקעריי
בראמבערג
8 - לאדז - 8
צעגעלניאנא
טעלעפאן 255-09.
טריקאטאזש-פותרים, טריקא-עטיקעטען
שטרימף-פאבריק. שטרימף-באנדעראלען
וועש-פאבריק. פערשיד. עטיקעטן און טיטען
קאנפעקציאנערן טיטען-עטיקעטען
שניידער-מייסטער טאפ-ביכער
בעקער-מייסטער ברוים-צעטלען
בריפבויגען, קאנווערטען, רעכנונגען ווי אויך התונה-קארטען צו ביליגע פרייזען.

אנאנסען - פרייז:
מארען טעקסט — 18 ר. פרייטאג און ערב יו"ט — 24 גר. נאכן טעקסט — 12 גר. פרייטאג און ערב יו"ט — 18 גר. פאר א מילימעטער-שורה אין דער זייט 10 שפאלטען.
אין טעקסט — 40 ר. פרייטאג און ערב יו"ט — 60 גר. פאר א מילימעטער-שורה. אין דער זייט 4 שפאלטען. נעקראלאגען: 20 גראשען א מילימעטער שורה (אין דער זייט 10 שפאלטען). קליינע אנאנסען ביז 15 ווערטער 1 זל., יעדעס ווייטערדיגע ווארט — 10 גראשען. אויסער דער שטאט 50 פראצ. טייערער. אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט.

אבאנאמענטס-פרייז:
אין לאדז — 4 זלאטעס א חודש מיט אפטראגען אהיים. אויף דער פראווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד — 7 זלאטעס א חודש; אמעריקא — 2 דאלאר א חודש.
מעהלערען וועלכע ענדערען נישט פרינציפיעל דעם אינהאלט פון דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבערדרוקען די אנאנס אדער צוריקצוצאהלען פאר דעם אנאנס.
פאר'ן אינהאלט און טערמין פון די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך. די אדמיניסטראציע איז אפען ביטאג און ביינאכט אהן איבעררייס.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub. Redaktor odpowiedzialny: Chanon Kaufman.
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.